

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA

FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ

OBOR VEŘEJNÁ SPRÁVA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

KATEDRA PRÁVA

Diplomová práce

**Problematika dědického řízení v právní teorii a
praxi v České republice dle nového občanského
zákoníku**

Petra Oppltová

© 2011 ČZU v Praze

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Problematika dědického řízení v právní teorii a praxi v České republice dle nového občanského zákoníku“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré poklady a použitou literaturu uvádím v seznamu použité literatury.

V Praze dne 30.11.2011

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Ing. Pavlovi Pikolovi, vedoucímu práce za pomoc a rady při zpracování této diplomové práce.

**Problematika dědického řízení v právní teorii a
praxi v České republice dle nového občanského
zákoníku**

**Questions inheritance procedure in
jurisprudence in Czech republic in compliance
with Civil Code**

1.	Úvod	7
2.	Cíl práce a metodika	8
3.	Základní pojmy	9
3.1.	Notář jako soudní komisař	9
3.2.	Účastníci řízení	13
3.3.	Soudy	16
3.4.	Nové pojmy	18
4.	Průběh dědického řízení	20
4.1.	Zahájení řízení	20
4.2.	Neodkladná opatření	20
4.3.	Šetření v evidencích	23
4.4.	Předběžné šetření	25
4.5.	Majetek nepatrné hodnoty	27
4.6.	Okruh dědiců	28
4.7.	Dědická nezpůsobilost	29
4.8.	Vydědění	30
4.9.	Dědické skupiny	31
4.10.	Odúmrť	35
4.11.	Započtení darů	36
5.	Způsoby vypořádání dědictví	37
5.1.	Společné jmění manželů	38
5.2.	Aktiva a pasiva dědictví	40
5.3.	Obvyklá cena majetku	43
5.4.	Usnesení	44
5.5.	Potvrzení dědictví	45
5.6.	Odúmrť	47
5.7.	Dohoda o vypořádání dědictví	48
5.8.	Obsah dohody dle § 175p o.s.ř.	51
5.9.	Splatnost závazků podle dohody o vypořádání dědictví	51
5.10.	Nezletilý účastník dohody o vypořádání dědictví	52
5.11.	Akceptace dohody o vypořádání dědictví a úkon odmítnutí dědictví	52
5.12.	Dohoda o vypořádání dědictví uzavíraná prostřednictvím zástupce	52
5.13.	Neopomenutelný dědic jako účastník dohody o vypořádání dědictví	53
5.14.	Uzavření dohody o vypořádání dědictví před právní mocí usnesení o potvrzení dědictví	53
5.15.	Přenechání předluženého dědictví věřitelům	53
5.16.	Likvidace dědictví	55
5.17.	Dodatečné projednání dědictví	57
5.18.	Odměna notáře jako soudního komisaře	57
5.19.	Přehled předpisů	58
6.	Konkrétní případy z praxe	61
6.1.	Nález Ústavního soudu 421/99	61
6.2.	Usnesení Krajského soudu v Brně 18 Co 88/94	62
7.	Problematické otázky dědického řízení s návrhy na zlepšení	63
8.	Závěr	64

9. Seznam použitých zdrojů	688
10. Seznam grafů a tabulek	70
11. Přílohy	71

1. Úvod

Úvodem mé diplomové práce bych chtěla nastínit, proč jsem si vybrala téma „Problematika dědického řízení v právní teorii a praxi v ČR dle nového občanského zákoníku“. Důvodem je to, že jsem měla možnost po absolvování maturitní zkoušky nastoupit do zaměstnání k notáři JUDr.Jiřímu Chabrovi, který byl v té době i prezidentem Notářské komory pro Severočeský kraj a dále i to, že jsem na téma „Dohoda o vypořádání dědictví“ již psala bakalářskou práci. Při sepisování bakalářské práce jsem narazila i na nový občanský zákoník, který se připravuje, a nové úpravy, co se týče dědictví mne zaujaly natolik, že jsem se rozhodla v této diplomové práci dojít ke srovnání stávající právní úpravy a připravované právní úpravy. V minulosti nebyl zájem a nebyla ani potřeba se nějak zvlášť věnovat přechodu větších majetkových práv, avšak potřeba změny u dědictví je v současné době již nutností. Ráda bych tedy poukázala na nedostatky současné právní úpravy s porovnáním s novými možnostmi, které přinese právě nový občanský zákoník.

2. Cíl práce a metodika

Cílem mé diplomové práce je porovnání stávající právní úpravy dědického řízení s připravovanou právní úpravou, poukázání na nedostatky stávající právní úpravy a naopak poukázání na možnosti, které nabízí návrh nového občanského zákoníku. Ve své práci uvádím popis jednotlivých fází dědického řízení.

Stávající právní úprava dědického řízení vychází ze změn, a to zejména 1.1.1993, kdy vstoupil v platnost zákon č.263/1992 Sb., kterým se změnil a doplnil Občanský soudní řád a zákon č.264/1992 Sb., kterým se změnil a doplnil Občanský zákoník, zákon č.95/1963 Sb. byl nahrazen zákonem 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti.

Hlavní pramen je již zmíněný zákon č.358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, dále je pro činnost notářů důležitý občanský soudní řád tedy zákon č.99/1963 Sb., vyhláška ministerstva spravedlnosti č.37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy a vyhláška ministerstva spravedlnosti č.196/2001 Sb. o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví.

Čerpala jsem z :

- z právních předpisů,
- odborných publikací,
- článků z odborného tisku,
- judikatury,
- z internetových zdrojů,
- z vlastní praxe.

3. Základní pojmy

3.1. *Notář jako soudní komisař*

Ustanovení § 1 notářského řádu uvádí, že notářem je fyzická osoba, která splňuje zákonem stanovené předpoklady. Notářem může být jmenován občan České a Slovenské federativní republiky, který je způsobilý k právním úkonům, získal vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu, a to v oblasti práva na vysoké škole v České republice nebo pokud získal vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána nebo pokud je takové vzdělání uznáno dle zvláštních právních předpisů. Notář musí být bezúhonný, musí vykonat minimálně pětiletou notářskou praxi a složit notářskou zkoušku. Notáře na návrh Notářské komory České republiky jmenuje ministr spravedlnosti.

Občanský soudní řád v § 38 upravuje postavení notáře jako soudního komisaře v dědickém řízení. Ustanovení § 175a až § 175zd občanského soudního řádu upravuje projednání dědického řízení. Na notáře se vztahuje zákon číslo 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti a dále vyhláška Ministerstva spravedlnosti číslo 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

Podle § 38 občanského soudního řádu soud pověří notáře, aby jako soudní komisař za odměnu provedl úkony v řízení o dědictví. Z těchto úkonů jsou vyňaty žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině a soudní rozhodnutí, ledaže jde o usnesení, kterými se upravuje vedení řízení. Úkony notáře, které provedl jako soudní komisař, se považují za úkony soudu.

„Činnosti notáře jako soudního komisaře jsou činnostmi, které jsou dle zákona považovány za činnosti soudu, notář je provádí jako nositel veřejného úřadu a platí proto i pro něj – stejně tak jako pro kterýkoliv jiný veřejný úřad presumpce správnosti výkonu jeho pravomoci.“¹

Notář nemá rozhodovací pravomoc. Tu má pouze v otázkách vedení dědického řízení. Nastane-li tedy situace, kdy je potřeba v dědickém řízení

¹ Schelleová, Notářství, Zlín Živa 1994, strana 81

vydat rozhodnutí ještě před tím, než budou ukončeny všechny úkony v dědickém řízení, je notář povinen takovou věc předložit soudu, aby rozhodnutí vydal. Například se může jednat o situaci, kdy je potřeba ustanovit opatrovníka, a to takzvaného kolizního opatrovníka.

Při stanovení notáře jako soudního komisaře se vychází ze dvou základních skutečností, a to z místní příslušnosti soudu a z rozvrhu pověření notáře předsedou krajského soudu. Místní příslušnost je spojená s funkcí notáře, protože soudním komisařem může být jmenován jen notář, který působí v obvodu okresního soudu, který je tedy k projednání dědictví místně příslušný. V praxi se může stát, že je v obvodu pouze jeden notář či naopak může být v obvodu soudu více notářů. K takové situaci slouží takzvaný rozvrh pověřování notářů. Konkrétně § 175za občanského soudního řádu uvádí, že notáři se sídlem v obvodu okresního soudu jsou rovnoměrně pověřováni úkony v řízení² o dědictví podle rozvrhu, který na návrh příslušné notářské komory vydá předseda krajského soudu na každý kalendářní rok. Rozvrh může být stanoven dle obvodu, času, případně kombinací. Návrh rozvrhu předkládá Notářská komora České republiky předsedovi krajského soudu, a to do 31.října roku, který předchází roku, na který se návrh rozvrhu vztahuje. Do 10.prosince předseda krajského soudu tento rozvrh zašle předsedům okresních soudů a místní notářské komoře. Pokud by během kalendářního roku došlo k situaci, že by ministr spravedlnosti rozhodl o zřízení nového notářského úřadu, případně by stávající notářský úřad zrušil, je možné rozvrh změnit, a to do 15 dnů od rozhodnutí ministra spravedlnosti. Následně má předseda krajského soudu lhůtu 20 dnů, kdy musí změněný rozvrh zaslat předsedovi příslušného okresního soudu a příslušné notářské komoře.

„V rozvrhu se uvádí nejen notář, kterému je třeba věc přidělit, ale i notář, který bude pověřován úkony v dědickém řízení v případech, kdy soudní komisař bude vyloučen nebo kdy mu bude věc odňata.“³

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, konkrétně ustanovení § 99-102 uvádí, že se rozvrh dále člení na oddíly, a to dle počtu okresních soudů v obvodu soudu krajského.

² Pověřování notářů soudními komisaři je upraveno v § 100 jednacím řádu.

³ Bureš a kolektiv, Občanský soudní řád-komentář 1.díl, Praha 2006, strana 755

„Každý oddíl, zpracovaný pro příslušný okresní soud obsahuje zejména: a) seznam notářských úřadů notářů, kteří v obvodu okresního (obvodního) soudu působí jako soudní komisaři, b) způsob rovnoměrného pověření jednotlivých soudních komisařů úkony v řízení o dědictví, c) označení notářského úřadu notáře, který bude pověřován úkony v řízení o dědictví v případech, kdy soudní komisař bude vyloučen dle § 17a odst. 1 občasného soudního řádu nebo mu bude věc odňata dle § 175zb odst. 1 občasného soudního řádu, d) označení notářského společníka notáře, vykonává-li soudní komisař činnost notáře jako společník.“⁴

V době, kdy jsem měla možnost pracovat u notáře, byly na Chomutovský okres stanoveny celkem tři notářské úřady a notáři měli stanoven rozvrh úkonů v řízení o dědictví dle příslušných konkrétních měsíců v roce, tedy měli rozvrh dle času.

V praxi tedy potencionální dědici přichází do styku výhradně s notářem, jelikož ten provádí úkony nutné k šetření, dále organizuje a řídí jednání s těmito dědici. Tato činnost notáře vede k menšímu zatížení soudů.

„Právě činnost notáře jako soudního komisaře v řízení o dědictví plně odpovídá všem principům notářství. Je příkladem toho, jak je možno využít notáře i mimo notářskou činnost k naplňování hlavního poslání notářství. Tato činnost notáře také vede k menší zatíženosti soudů a její úprava tak nabádá i k úvahám, jak zapojit notáře i v jiných nesporných řízeních při respektování jeho celkového postavení.“⁵

V praxi se můžeme setkat s tím, že potencionální dědici i třetí osoby, žádající o provedení určitých úkonů se obrací na notáře v domnění, že právě tento notář bude jejich věc vyřizovat. Avšak i kdyby se obrátili na notáře, který věc vyřizovat bude, tak ten ve věci nemůže činit žádné úkony, dokud nezíská od soudu pověření. Pokud je nutné provést některé z neodkladných opatření, musí se potencionální dědicové obrátit nejprve na soud a zjistit, zda byl notář již pověřen. Pokud notář ještě pověřen není, tak daný úkon provede soud.

Potencionální dědicové si také často myslí, že si notáře k projednání dědictví mohou zvolit sami. Evidentně je k tomu vede představa, že se jedná o stejnou situaci jako když si volí, který notář jim sepíše notářský zápis či jinou

⁴ Mikeš, Muzikář, Dědické právo, Linde Praha 2003, strana 130

⁵ Jindřich, Bílek a kolektiv, Notářský řád a řízení o dědictví, Praha 2005, strana 29

listinu. Obzvláště pokud si u notáře sepsali notářský zápis o závěti a vydědění nebo o zrušení závěti nebo vydědění. Způsob ustanovení notáře jako soudního komisaře není mezi lidmi moc známý, a proto dochází k výše zmíněným mylným představám.

Samotné pověření notáře jako soudního komisaře od soudu se provádí pouze neformálním způsobem, a to zasláním dopisu či vyznačením ve spise. Nejedná se o soudní rozhodnutí, jak je uvedeno v § 38 odstavec 4 občanského soudního řádu a z tohoto důvodu nelze proti tomuto úkonu podat notářem či potencionálním dědicem odvolání.

„Soudní komisariát je při projednávání dědictví obligatorní. Soud může v dědickém řízení potřebné úkony provést sám v době, kdy notář ještě nebyl pověřen prováděním úkonů anebo kdy již tyto úkony neprovádí, nebo nejsou-li podklady předloženy notářem pro vydání usnesení soudu úplné a je potřeba provést další úkony.“⁶

Jakmile má notář pověření od soudu, může pověřit svého koncipienta k šetření v Centrální evidenci závětí, k zjišťování stavu a obsahu závěti a k provedení předběžného šetření. Podmínkou je pracovní poměr mezi notářským koncipientem a notářem. Notář může své zaměstnance pověřit všemi úkony v dědickém řízení, s výjimkou, kdy by došlo k odnětí věci, vrácení nebo k postupu dle § 175k odstavce 2 občanského soudního řádu. Notář může pověřit notářského kandidáta, notářského koncipienta s jednoletou praxí či jiného zaměstnance, který složil kvalifikační zkoušku a má za sebou pětiletý pracovní poměr u notáře. Takové pověření v písemné podobě se zakládá do osobních spisů zaměstnanců. Zaměstnanci pak provádí veškeré úkony svým jménem.

Dle § 175zb občanského soudního řádu, může soud pověřenému notáři věc odejmout, pokud přes předchozí upozornění způsobuje zbytečné průtahy v řízení. Soud poté pověří úkony v dědictví jiného notáře dle rozvrhu. Odnětí věci není soudním rozhodnutím a zaniká jím právo na odměnu notáře za jeho dosud provedené úkony.

Jestliže v souladu se zvláštním právním předpisem bude ustanoven zástupce, náhradník nebo bude jmenován nový notář jako soudní komisař,

⁶ Drápal, Bílek a kolektiv, Notářský řád a řízení o dědictví, Praha 2006, strana 713

převezme věci, v nichž již soudem bylo uděleno pověření. Jestliže v souladu se zvláštním předpisem bude ustanoven zástupcem notářský kandidát, považuje se pro účely tohoto zákona po dobu zastupování za notáře. Soud však rozhodne o odměně a náhradě hotových výdajů notáře, kterého zástupce zastupuje, jak uvádí § 175zc občanského soudního řádu.

3.2. Účastníci řízení

Osoby v dědickém řízení lze rozdělit na osoby, které řízení projednávají, dále které řízení rozhodují a osoby, o jejichž právech a povinnostech je rozhodováno. Osoby, kterým zákon přiznává statut účastníků řízení jsou vyjmenovány v občanském soudním řádu, a to konkrétně v § 175b. Právě určení okruhu účastníků dědického řízení je jedním z prvotních a základních úkonů, které musí notář jako soudní komisař řešit.

Okruh dědiců zjistí notář jako soudní komisař z předběžného šetření. Také je mu nápomocen institut součinnosti, ze kterého vyplývá, že při opatřování informací orgány státní správy nebo samosprávy spolupůsobí⁷. Každý má povinnost sdělit soudu či notáři skutečnosti, které mají význam pro dědické řízení, a to bezplatně.⁸

Dne 1.7.2009 nabyl účinnosti zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů. Zákon upravuje organizační, materiální a technické fungování elektronické protokolace a elektronického doručování. Zákon by měl nahradit písemný styk s úřady elektronickou komunikací pomocí datových schránek. Notáři se tak díky tomuto zákonu stali orgány veřejné moci a mají zřízenou datovou schránku pro doručování a orgány veřejné moci s nimi komunikují zásadně pomocí této datové schránky.

Musím zde také zmínit zákon o základních registrech a změnu zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech. Pomocí těchto dvou zákonů je vytvořen ucelený systém, který umožňuje sdílení dat, a to z registru obyvatel, osob, územní identifikace a registr práv a povinností.

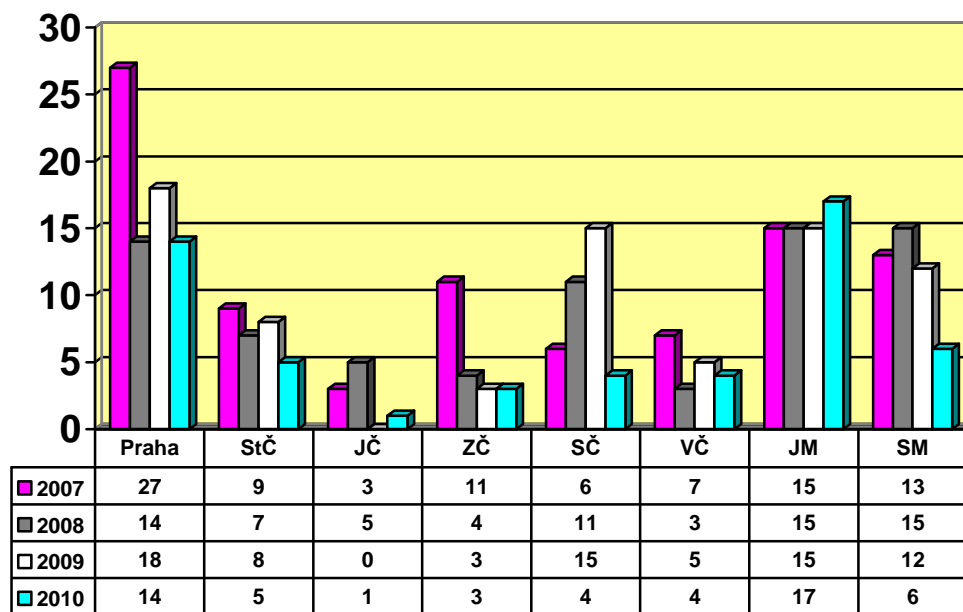
⁷ § 175g občanského soudního řádu

⁸ § 128 občanského soudního řádu

Při dědění ze zákona je směrodatný příbuzenský vztah k zůstaviteli nebo společné soužití se zůstavitelem. U společného soužití je potřeba vzít v úvahu i stanovisko ostatních dědiců zůstavitele. Pokud není dědiců, tak je třeba vyjádření daného příslušného orgánu, který zastupuje stát. V případě, že je potřeba zjistit, zda určitá osoba žila se zůstavitelem ve společné domácnosti, je třeba postupovat dle § 175k odstavce 2 občanského soudního řádu. Soud usnesením po marném pokusu o smír odkáže toho z dědiců, jehož dědické právo se jeví jako méně pravděpodobné, aby své právo uplatnil žalobou. K podání žaloby určí lhůtu. Nebude-li žaloba ve lhůtě podána, pokračuje soud v řízení bez zřetele na tohoto dědice. Pokud je žaloba podána, soud dědictví přeruší dle § 109 odstavce 2, písm. c) občanského soudního řádu.

Při dědění ze závěti je třeba se zabývat platností závěti, a to především z hlediska náležitostí závěti. Je třeba se zabývat i relativní neplatností závěti dle § 479 občanského zákona. I s osobami, které jsou uvedeny v závěti musí notář jako soudní komisař jednat, a to až do vyřešení sporné otázky.

Graf č.1: Počet neplatnosti závětí podle krajů v letech 2007 - 2010.

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

Tabulka č.1: Počet neplatnosti závětí podle krajů v letech 2007 - 2010.

	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	Celkem
2007	27	9	3	11	6	7	15	13	91
2008	14	7	5	4	11	3	15	15	74
2009	18	8	0	3	15	5	15	12	76
2010	14	5	1	3	4	4	17	6	54
Celkem	73	29	9	21	36	19	62	46	292

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

Účastníkem řízení je také zůstavitelův věřitel, a to v případě přenechání předluženého dědictví právě věřitelům.

Projednání dědictví lze zahájit i na návrh, tudíž účastníkem je také ten, kdo podal návrh na projednání dědictví nebo ten, kdo určitý návrh podal v průběhu řízení o dědictví. S takovýmto navrhovatelem soud jedná do doby, dokud trvají skutečnosti, na základě kterých navrhovatel dovozuje svou věcnou legitimaci.

Zanechal-li zůstavitel závěť je účastníkem řízení dědic ze závěti. Dědici jsou v tomto případě i neopomenutelní dědici. Pokud zůstavitel sepsal listinu o vydědění, tak je účastníkem řízení i tento vyděděný potomek. Poté, co soud zjistí, že byl právoplatně vyděděn, tak ho přestane považovat za dědice.

Pokud zůstavitel zanechá majetek nepatrné hodnoty nebo nezanechá žádný majetek a řízení je z těchto důvodů zastaveno (§ 175h odstavec 1a 2 občanského soudního řádu), je účastníkem řízení vypravitel pohřbu.

V řízení se může vyskytnout osoba, která má procesní povinnosti a práva. Postavení této osoby je různé. Může se jednat o soudního znalce, který vypracoval znalecký posudek. Takovéto osoby jsou pouze zúčastněnými osobami v řízení. Jako účastníky řízení je lze považovat v částí dědického řízení, ve které se jedná o jejich nároku, například na znalečné.

Pokud v průběhu dědického řízení dojde k situaci, kdy některý z účastníků ztratí způsobilost být účastníkem řízení, tak soud postupuje dle § 107 odstavce 1, 2 a 3 občanského soudního řádu.

Ke zvláštní situaci může dojít, pokud účastníkem řízení bude sám zůstavitel, o němž se zjistí, že není mrtvý. Postup při této situaci je upraven v § 175w občanského soudního řádu.

Účastník dědického řízení se k samotnému projednání nemusí osobně dostavit, ale může se nechat zastoupit (viz § 24 a následující občanského soudního řádu). Zastupující osoba musí být jen fyzická osoba, která musí jednat osobně. Zástupci může účastník řízení udělit plnou moc pro určité úkony v řízení či pro celé řízení o dědictví. Advokát může být zástupcem vždy.

Dle mých poznatků z praxe u notáře mohu uvést, že velmi často dochází ke vzájemnému zastupování dědiců na základě plné moci. K tomuto většinou docházelo, pokud účastník bydlel mimo Českou republiku, byl vážně nemocen nebo neměl o dědictví zájem.

V případě, že je účastníkem řízení nezletilé dítě, musí být v řízení zastoupeno zákonnými zástupci. Pokud by mělo dojít ke střetu zájmů, ustanoví se nezletilému dítěti kolizní opatrovník.

Při schvalování dědické dohody či odmítnutí dědictví je potřeba schválení takového úkonu opatrovnickým soudem.

Pokud má dědictví připadnout státu postupuje se dle § 21a občanského soudního řádu. K projednání dědictví se dostaví zaměstnanec Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

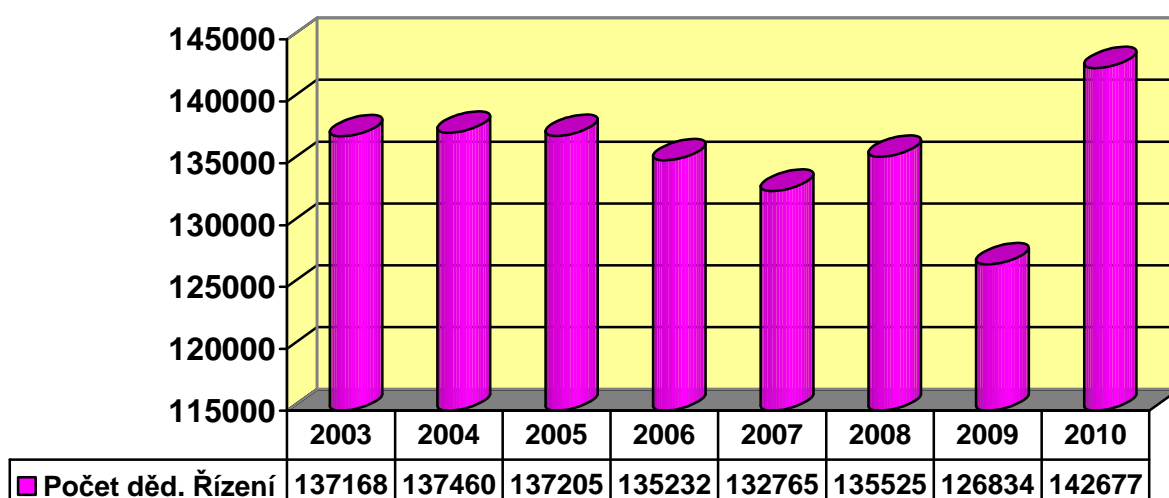
3.3. Soudy

O úmrtí osoby se soud dozví od orgánu státní správy, kterým je dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů, matriční úřad. „Tyto orgány jsou povinny oznámit okresnímu soudu, příslušnému k řízení o dědictví, úmrtí fyzické osoby, zapsané do jejich knihy úmrtí, k němuž došlo (které bylo zapsáno) v jejich matričním obvodu.“⁹ Tuto povinnost mají i okresní soudy, jejichž rozhodnutím byla osoba prohlášena za mrtvou.

⁹ Drápal, Bílek a kolektiv, Notářský řád a řízení o dědictví, Praha 2006, strana 578

V prvním stupni řízení o dědictví jsou věcně příslušné okresní soudy. Proti rozhodnutí soudu prvního stupně na základě odvolání rozhoduje krajský soud. Dle § 88 písmena k) Občanského soudního řádu je příslušný soud, v jehož obvodu měl zůstavitel naposledy bydliště, a neměl-li bydliště nebo nelze-li bydliště zjistit, v jehož obvodu měl naposledy pobyt; není-li takový soud, je příslušný soud, v jehož obvodu je zůstavitelův majetek, popřípadě mezi několika takto příslušnými soudy ten z nich, který první provedl úkon.

Graf č. 2: Pohled na dědická řízení v ČR

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

Pokud se zůstavitel zdržoval mimo území České republiky nelze místní příslušnost určit. V tom případě se místní příslušnost stanoví podle soudu, v jehož obvodu je majetek zůstavitele.

Tím, že je zákonem upravena místní příslušnost je bráněno tomu, aby se dědické řízení vedlo u více soudů. Toto platí s výjimkou neodkladných opatření, které může učinit kterýkoli soud dle § 175e odstavec 4 Občanského soudního řádu, za předpokladu, že je tu nebezpečí z prodlení.

Určit, který soud je místně příslušný je pro řízení velmi důležité, a proto je třeba ji stanovit ještě než o věci začne jednat. Soud bude otázku místní příslušnosti řešit před vydáním rozhodnutí.

Pokud bude zjištěno, že soud není příslušný, vydá usnesení, které až nabude právní moci se postoupí soudu, který bude ve věci příslušný.

V praxi se příslušnost soudu řídí tím, kde měl zůstavitel bydliště. Bydlištěm je obec, ve které se zůstavitel naposledy zdržoval s úmyslem zůstat v ní natrvalo. Jde o to, kde byl zůstavitel dle evidence obyvatel hlášen k trvalému pobytu. Za bydliště je možné považovat místo, které zůstavitel obýval pouze pokud se jedná o prostor způsobilý k bydlení trvalého rázu. V praxi se můžeme setkat s tím, že zůstavitel žil na ubytovnách, v hotelích či často střídal zaměstnavatele, v takovém případě je místně příslušný soud dle jeho posledního pobytu.

Pravomoc soudu České republiky k projednání dědictví je dle § 44 zákona číslo 97/1963 Sb. dána vždy, pokud byl v době smrti zůstavitel občanem České republiky.

3.4. Nové pojmy

Dědická smlouva

Nově je možné dědit na základě dědické smlouvy. Dosavadní právní úprava řadí na první místo mezi dědické tituly zákon, což vede k mylné představě, že dědění ze zákona má přednost před děděním podle pořízení zůstavitele. Tím, že se dědická smlouva řadí před zákon se také přihlašuje k dalšímu ze základních principů demokratické úpravy dědického práva, a to k zásadě volnosti zůstavitele ve volbě dědice. Oproti závěti je dědická smlouva mocnější, co se týče právní síly. Čtvrtina pozůstalosti musí však zůstat volná, aby o ní zůstavitel mohl pořídit podle své zvlášť projevené vůle. Chce-li zůstavitel zanechat smluvnímu dědici i tuto čtvrtinu, může tak učinit závětí.

Odkaz

Odkaz – návrh zákona rozlišuje dědictví a odkaz. Dědicem je osoba, které náleží dědictví a odkazovník je ten, komu zůstavitel zůstavil jen jednotlivou věc, případně několik věcí určitého druhu. Dědictví potvrzuje dědici soud a odkaz uplatňuje odkazovník vůči dědici bez soudní ingerence přímo.

Dovětek

Dovětek – zůstavitel může pořizovat i dovětkem. Dovětek může být pořízen vedle závěti nebo samostatně. Dovětkem může zůstavitel stanovit odkazovníku podmínku či doložit čas nebo uložit příkaz odkazovníku či dědici. Rozdíl mezi dovětkem a závětí je v tom, že dovětkem nejsou samostatně povolávání dědicové.

Závět' s úlevami

Stávající formy závěti zůstávají v novém návrhu zachovány a navíc se rozšíří o závět' úlevami. Jde o novou formu závěti, která bude využívána hlavně lidmi, kteří se dostanou do nenadálé životní situace, jako např. při válce či při živelných pohromách.

4. Průběh dědického řízení

4.1. Zahájení řízení

Dědické řízení lze zahájit pouze soudem, a to i bez návrhu, na základě informace o úmrtí fyzické osoby nebo prohlášením osoby za mrtvou¹⁰. Dědické řízení lze zahájit i na návrh. V praxi se dědické řízení na návrh zahajuje většinou při dodatečném projednání dědictví.

Návrh na zahájení řízení může podat i osoba, která o sobě tvrdí, že je dědicem, stát, tvrdí-li, že mu má dědictví připadnout dle § 462 občanského zákoníku, ten, kdo vypravoval pohřeb, a to nejen tvrdí-li že mu má připadnout zůstavitelův majetek nepatrné hodnoty, ale i v případě jeho tvrzení, že zůstavitel nezanechal žádný majetek.

Zahájení dědického řízení je prvním a velmi důležitým krokem v dědickém řízení. Bez zahájení nemůže být pověřen notář jako soudní komisař, nemohou se vydávat neodkladná opatření a další úkony v dědickém řízení. Dědické řízení je zahájeno usnesením soudu, které není třeba doručovat, ale je doručeno se spisem soudnímu komisaři včetně pověření k projednání úkonů v řízení o dědictví podle § 38 odstavce 1 občanského soudního řádu.

Návrh občanského zákoníku sleduje stanovit, že smrtí zůstavitele dědické právo vzniká. To má za význam, že dědic nemůže zcizit dědictví před smrtí zůstavitele ani sám nemůže o tomto majetku dále pořizovat. Ustanovení § 1252 odst. 2 navrhuje stanovit, že dědic smrtí zůstavitele dědictví také nabývá.

4.2. Neodkladná opatření

Neodkladná opatření upravuje § 175e občanského soudního řádu.

„V době, kdy věc vyřizuje pověřený soudní komisař, činí i neodkladná opatření. Soud tato opatření činí v tzv. době soudního vyřizování, tj. v době, kdy soudní komisař ještě nebyl pověřen prováděním úkonů anebo již tyto úkony neprovádí, např. je-li třeba úkon provést v době, kdy spis je z nějakého

¹⁰ Příloha č. 1 – územní zněny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2010)

důvodu dočasně u soudu (s návrhem soudního komisaře na vydání usnesení apod.).¹¹ Podmínkou je obecný zájem nebo důležitý zájem účastníků řízení.

Cílem nedokladných opatření je předejít a zabránit ztrátám či škodám na majetku, který náleží do dědictví. Případně se může zajistit správa takového majetku. „Neodkladným opatřením může být zajištěna i věc, u níž je vlastnictví zůstavitele pochybné nebo sporné.“¹²

Mezi neodkladná opatření patří zajištění dědictví prodejem věcí, u kterých je předpoklad, že by jejich uschováním mohlo dojít k rizikům škody na těchto věcech.¹³ Dále svěření věcí osobní potřeby manželu zůstavitele nebo dalšímu členovi domácnosti. „Neodkladné opatření může být provedeno také tím, že věci osobní potřeby budou svěřeny manželovi zůstavitele nebo jinému členovi domácnosti, a to za předpokladu, že osoba, které mají být věci svěřeny, s tím souhlasí.“¹⁴ O svěření se sepíše protokol, ve kterém se věci popíší. Notář jako soudní komisař musí osoby, kterým budou věci svěřeny, poučit o jejich povinnosti vydat je po skončení řízení. Dále je poučí o tom, že odpovídají za vzniklou případnou škodu na těchto věcech.

Dědictví lze zajistit také uložením u soudu nebo u schovatele, a to zapečetěním v zůstavitelově obydlí, případně na dalším místě, které k tomu bude vhodné a dále zákazem výplaty u dlužníka zůstavitele nebo soupisem na místě samém.¹⁵

Jak vyplývá z § 80 jednacího řádu, má notář jako soudní komisař, možnost vyzvat osobu, která má věc patřící do dědictví, například klíč od zůstavitelova bytu nebo jiných prostor, aby tuto věc složil do úschovy soudního komisaře.

Zapečetění bytu nebo jiných zůstavitelových prostor provede soudní komisař tak, aby bylo možné zjistit, zda někdo do těchto prostor neoprávněně vnikl a zároveň se tím předejde a zamezí ztrátám, škodám či znehodnocení majetku, který spadá do dědictví. Nelze zapečetit prostory, které spolu se

¹¹ Mikeš, Muzikář, Dědictvé právo, Linde Praha 2003, strana 170

¹² Drápal, Bílek a kolektiv, Notářský řád a řízení o dědictví, Praha 2005, strana 604

¹³ Notář jako soudní komisař může prodej věcí provést dražbou nebo mimo dražbu za cenu, kterou lze bez prodlení dosáhnout. Dražba je organizovaná a realizovaná soudním komisařem.

¹⁴ Drápal, Bílek a kolektiv, Notářský řád a řízení o dědictví, Praha 2006, strana 606

¹⁵ § 175e odstavec 2 zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

zůstavitelem obývala další osoba. Pokud notář jako soudní komisař prostory zapečetuje, musí o tomto sepsat protokol a uvědomit vlastníka. V protokole musí být uvedena překážka, která bránila zapečetění prostor. V prostorech soudní komisař provede soupis věcí, za účasti účastníků nebo nezúčastněných osob jako svědků soupisu.

„Nelze se domnívat, že nejsou pro neodkladná opatření soudního komisaře stanoveny žádné hranice. V žádném případě nesmí omezovat práva osob nezúčastněných na řízení o dědictví. Proto pokud je nutné takové opatření uložit, nesmí zde být pochybnost, že by jeho neuložením opravdu vzniklo reálné riziko poškození či zničení věcí náležejících do dědictví.“¹⁶

Mezi další nedokladná opatření lze zařadit realizaci prodeje věcí zůstavitele, které nelze uschovat bez nebezpečí škody nebo bez nákladů. Takovýto prodej je možné realizovat i bez návrhu dědiců. Prodej se uskuteční buď přímým prodejem nebo dražbou. Dražbu provádí soud a postupuje dle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, konkrétně dle § 328, 328a, 328b odstavce 1 a 2 a § 329 občanského soudního řádu. Zisk z dražby připadá do aktiv dědictví.

Soudní komisař je k provádění neodkladných opatření limitován v případě, kdy je k provedení nutné vydat usnesení, ke kterému soudní komisař není oprávněn. Jako příklad lze uvést usnesení k ustanovení správce dědictví. Návrh usnesení však předkládá soudu soudní komisař.

Správce dědictví se ustanovuje ve chvíli, kdy to vyžaduje provoz zůstavitelova podniku nebo jeho podnikatelská činnost. Správce spravuje zůstavitelův majetek do doby, než se dědické řízení ukončí. Správce dědictví je ustanoven usnesením soudu, ve kterém je mu vymezen rozsah práv a povinností správce při výkonu jeho funkce. Správcem může být ustanoven dědic nebo osoba, která byla zůstaviteli blízká. Správcem může být také ustanoven notář, ale pouze takový notář, který není v daném dědictví ustanoven jako soudní komisař. S ustanovením správce musí navrhovaná osoba souhlasit.

Soud může správce dědictví v průběhu dědického řízení na základě usnesení zprostit funkce, a to z důležitých a zjevných důvodů. Zejména

¹⁶ Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář 4, Praha 2010, strana 801

pak: pominuly-li důvody, pro které byl ustanoven, neplní-li řádně své povinnosti, nemá potřebné odborné předpoklady, v důsledku dlouhodobé nemoci, při obvinění z trestné činnosti. Ustanovený správce dědictví může také o zproštění funkce požádat sám a soud má povinnost mu vyhovět.

Jakmile je dědické řízení ukončeno a nabylo právní moci funkce správce dědictví zaniká. Zprávu o činnosti správce dědictví předá soud dědicům, která slouží pro výpočet jeho odměny. Odměna a náhrada hotových výdajů správce dědictví náleží do nákladů dědického řízení.¹⁷

1. ledna 2005 vstoupil v účinnost zákon číslo 554/2004 Sb., který změnil občanský zákoník číslo 40/1964 Sb.. Do účinnosti tohoto zákona byla problematika správce dědictví upravena pouze v občanském soudním řádu. Po této změně je možné, aby správce svého majetku ustanovil sám zůstavitel. Důležitou změnou tedy je, že ustanovení správce dědictví zůstavitelem je dáno před začátek dědického řízení. Zůstavitel si sám správce majetku volí v případech, kdy je dědictví rozsáhlé a součástí dědictví je podnik. Správce dědictví může zůstavitel ustanovit v závěti sepsané notářským zápisem, v listině o ustanovení správce, která musí být sepsána notářským zápisem. V těchto listinách musí být uveden rozsah spravovaného majetku, určen správce dědictví a dále tam musí být uveden jeho souhlas.

4.3. Šetření v evidencích

Na začátku řízení o dědictví je potřeba zjistit, zda zůstavitel zanechal závěť, listinu o vydědění nebo listinu o odvolání těchto úkonů. Pokud zůstavitel zemřel po 1.1.2005 musí notář jako soudní komisař dále také zjistit, zda zůstavitel zanechal listinu o ustanovení správce dědictví, o odvolání ustanovení správce dědictví nebo souhlasu s ustanovením správce dědictví a kde jsou tyto listiny uloženy.

Dříve byla evidence závětí u Okresních soudů dle bydliště pořizovatele, a to na základě zprávy notáře, u kterého byla závěť uložena do úschovy. V současné době je notář, který sepíše závěť formou notářského zápisu nebo

¹⁷ § 137 odstavec 1 zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

pokud u něho zůstavitel závěť uloží, povinen toto oznámit Centrální evidenci závětí.

Nyní se tyto úkony provádí šetřením v Centrální evidenci závětí, jejíž provoz a spravování zajišťuje Notářská komora České republiky.¹⁸ Centrální evidence závětí funguje od 1.1.2001. Režim Centrální evidence závětí je upraven v § 35a notářského řádu. Dle tohoto ustanovení je tato evidence neveřejným seznamem, který je veden v elektronické podobě. V této evidenci jsou uvedeny závěti, listiny o vydědění, listiny o odvolání těchto úkonů, listiny o ustanovení správce dědictví, listiny o jeho odvolání a listiny o odvolání souhlasu ustanoveného správce dědictví.

Notář jako soudní komisař požádá Notářskou komoru přes Centrální evidenci závětí, zda má zůstavitel evidovanou závěť nebo některou listinu uvedenou výše a na základě této žádosti komora sdělí, zda je evidována a u koho je uložena.

Výsledek šetření se opatří datumem, podpisem a je založen do dědického spisu.

Pokud se zjistí, že zůstavitel závěť zanechal, a to u notáře, který je ve věci soudním komisařem, je povinen zjistit její stav a obsah. V případě, že je závěť uložena u jiného notáře, musí notář jako soudní komisař o provedení tohoto úkonu požádat dotyčného notáře. Takovému notáři připadá odměna dle § 15 odstavce 2 vyhlášky číslo 196/2001 Sb..

Stav a obsah závěti je zaznamenán do protokolu, ke kterému je připojen ověřený opis či ověřená kopie závěti. Originál závěti po jejím publikování, tedy po zjištění stavu a obsahu, notář nebo soudní komisař zašle soudu, který je příslušný vést řízení o dědictví. Soud tyto listiny uloží do sbírky prohlášených závětí.

Může nastat případ, kdy zůstavitel zanechá závěť, ale neuloží ji u notáře. Závěť soudnímu komisaři předloží až některý z dědiců. Soudní komisař o takové závěti musí sepsat protokol, ve kterém uvede, kdo závěť odevzdal, či za jakých okolností byla nalezena.

Také se můžeme setkat s případem, kdy závěť vyjde najevo až po skončení dědického řízení. Poté soud se závětí seznámí osoby, které by dle

¹⁸ § 175c zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

závěti mohly uplatnit svá práva na vydání dědictví. Pokud se jedná o listiny o odvolání závěti, listiny o vydědění a listiny o odvolání vydědění, tak soud vyrozumí osoby, který by dědictví připadlo, pokud by existence listin vyšla najevo v průběhu dědického řízení.

Účastníci řízení mají právo nahlížet do originálu závěti (z bezpečnostních důvodů až po sepsání protokolu o zjištění stavu a obsahu závěti a po zhotovení jejího opisu).

Mimo Centrální evidence závětí provozuje Notářská komora ještě jeden neveřejný seznam v elektronické podobě, a to Centrální evidenci manželských smluv. Notář jako soudní komisař provádí šetření v této evidenci u zůstavitelů, u nichž trvalo v době smrti manželství, jinak jen pokud by vznikla důvodná potřeba na základě výsledků šetření. Centrální evidence manželských smluv je v provozu od 1.7.2009 a z tohoto důvodu se neprovádí šetření u zůstavitelů zemřelých před tímto datem.

Změna právní úpravy dala soudním komisařům možnost bezplatného dálkového přístupu do katastru nemovitostí. Pomocí tohoto dálkového přístupu soudní komisař vyhotoví přehled vlastnictví zůstavitele k nemovitostem v České republice, případně dle konkrétního výpisu z katastru nemovitostí ověří, zda zůstavitel ke dni úmrtí nemovitost vlastnil. Šetření v katastru nemovitostí provádí soudní komisař na základě ustanovení § 88 jednacního řádu, které je provázáno s ustanovením § 175ze občanského soudního řádu, který soudního komisaře při tomto šetření staví do pozice organizační složky státu.¹⁹

4.4. Předběžné šetření

V předběžném šetření soudní komisař zjišťuje skutečnosti, na nichž je závislý další postup dědického řízení. Je potřeba, aby předběžné šetření bylo provedeno pečlivě a důkladně, a to z důvodu hladkého a rychlého průběhu řízení. Je vlastně přípravou na projednání vlastního dědictví. Zjišťuje se jím okruh dědiců, zůstavitelův majetek a jeho závazky.

¹⁹ Ustanovení § 22 odst. 5 zákona č. 344/1992 Sb. o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů, na základě kterého se poskytují informace z katastru nemovitostí územně samosprávným celkům a organizačním složkám státu při výkonu jejich působnosti bezúplatně.

„Předběžné šetření je jedním z nejdůležitějších úkonů řízení o dědictví; předběžné šetření je přípravou na projednání dědictví v užším slova smyslu. Jeho účelem je zjednat předpoklady pro zjištění pravomoci a příslušnosti k projednání dědictví, okruhu dědictví, okruhu dědiců, zůstavitelova majetku a jeho závazků.“²⁰

Předběžné šetření má soudnímu komisaři poskytnout základní informace o skutečnostech, na nichž je závislý další postup v dědickém řízení. „V této fázi ještě není ani nemůže být soudu (soudnímu komisaři) známo, kdo je účastníkem řízení, proto nemohou být k tomuto úkonu předvoláni všichni v úvahu přicházející dědici, o kterých soud, resp. soudní komisař zatím neví (dozví se o nich právě až při tomto předběžném šetření).“²¹

K sepsání protokolu o předběžném šetření se může dostavit jakákoli osoba, která má základní údaje o osobních a majetkových poměrech zůstavitele. V praxi se zpravidla protokol sepisuje s pozůstalým manželem či s vypravitelem pohřbu. Účastník, se kterým je protokol sepisován většinou nepodá vyčerpávající informace, a proto soudní komisař musí čerpat z jiných zdrojů, kterými mohou být další osoby, ale i obecní a katastrální úřady. V praxi se občas stane, že účastník nepodá úplné informace záměrně. Setkala jsem se s případem, kdy byly dědičkami dvě sestry. Protokol o předběžném šetření byl sepsán s jednou ze sester, která byla vypravitelkou pohřbu a ohledně druhé sestry záměrně uvedla, že se nezdržuje v místě trvalého pobytu a neví, kde se nachází. Sestře musel být ustanoven opatrovník jako dědici neznámého pobytu. Až ke konci řízení se druhá sestra přihlásila sama a bylo velmi těžké, aby uzavřely dohodu o vypořádání dědictví.

V protokole jsou zaznamenány údaje, které účastník uvedl v jeho přítomnosti. Do protokolu se v nepřítomnosti účastníka nesmí dodatečně doplňovat údaje. Pokud by bylo potřeba něco doplnit, sepíše se dodatečný záznam, ve kterém se uvede způsob doplnění údajů (účastník může dodatečně informace doplnit telefonicky).

²⁰ Fiala, Přehled judikatury ve věcech dědických, Praha ASPI 2006, strana 42-43

²¹ Mikeš, Muzikář, Dědické právo, Linde Praha 2003, strana 141

4.5. Majetek nepatrné hodnoty

Pokud zůstavitel nezanechal žádný majetek nebo zanechal majetek nepatrné hodnoty²², soud řízení zastaví.²³

O majetek nepatrné hodnoty se jedná pokud majetek zůstavitele nepřesahuje náklady vynaložené na pohřeb zůstavitele. V současné době se o majetek nepatrné hodnoty považuje, pokud jeho hodnota nepřesáhne částku deseti tisíc korun. Tato částka se za majetek nepatrné hodnoty užívá i v praxi. Dle konkrétních poměrů a okolností každého případu, se tato praxe může lišit.

Pokud majetek nepatrné hodnoty nabude vypravitel pohřbu, není odpovědný za dluhy zůstavitele. Vypravitel pohřbu není odpovědný ani za dluhy do výše nabytého nepatrného majetku, jelikož není dědicem.

Vypravitel pohřbu nemůže nabýt práva z kupónové knížky, a to z důvodu, že tato práva přecházejí ze zákona pouze na dědice.²⁴

Pokud by se stalo, že vypravitel pohřbu se zastavením řízení nebude souhlasit, musí soudní komisař majetek nepatrné hodnoty projednat v řízení o dědictví. Usnesení o zastavení řízení není nutno doručovat a ani se proti němu není možné odvolat.²⁵

Pokud je řízení zastaveno dle § 175h Občanského soudního řádu, tak se nezkoumá dědické právo a ani se neřeší případné spory o dědické právo.

Na žádost vypravitele pohřbu vydá soud úřední potvrzení, že zůstavitelův majetek nepatrné hodnoty mu byl vydán a uvede v něm, o jaký majetek se jedná.

Zjistí-li se po právní moci rozhodnutí, že řízení bylo pro majetek nepatrné hodnoty zastaveno a přitom zanechaný majetek nepatrné hodnoty nebyl, musí se tento majetek projednat v takzvaném dodatečném projednání dědictví.

²² Pojem majetek nepatrné hodnoty si musí soudní komisař vykládat v závislosti na okolnostech konkrétního řízení. Za majetek nepatrné hodnoty je možné považovat takový majetek, který podstatně nepřevyšuje náklady vynaložené na pohřeb zůstavitele.

²³ § 175h zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ § 22 odstavec 6 zákona číslo 92/1991 Sb. o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby

²⁵ Vypravitel pohřbu by se mohl odvolat pouze v případě, že soudní komisař vydal majetek nepatrné hodnoty zůstavitele vypraviteli pohřbu, přestože on s tím nesouhlasil.

4.6. Okruh dědiců

Pokud dědické řízení není zastaveno dle § 175h Občanského soudního řádu, musí se informace z předběžného šetření ověřit, a to z důvodu, aby byl určen okruh samotných dědiců a zároveň i okruh dalších účastníků dědického řízení. K určení těchto osob a k jejich vyrozumění je třeba provést mimo právních úkonů i úkony, kterými bude zjištěn skutkový stav. To obnáší zjišťování adres dědiců a dále zjištění místa jejich pobytu.

Zjištění okruhu dědiců je důležité při řešení vztahu zůstavitele ke třetím osobám.

Notář jako soudní komisař vyrozumí osoby, o kterých se má za to, že se stanou dědici, poučit je o jejich právech a zejména o možnosti zpochybnit závěť. Soudní komisař je povinen upozornit tyto osoby o možnosti dědictví odmítnout. Soudní komisař osoby poučí o náležitostech, způsobu a účincích odmítnutí dědictví a zároveň, pokud tyto osoby dědictví neodmítají, je poučí i o tomto prohlášení.

Poté, co je dědic takto poučen, začíná mu běžet měsíční lhůta, ve které může dědictví odmítnout. Soud tuto lhůtu může prodloužit, a to z důležitých důvodů. Soudní komisař musí poučit osoby ze závěti, dědice ze zákona a neopominutelné dědice. Pokud není projev vůle kteréhokoliv z dědiců k odmítnutí nebo neodmítnutí dědictví dostatečně jasný a srozumitelný, musí ho soudní komisař vyzvat k odstranění nedostatků projevu vůle.

V případě, že není známo místo pobytu dědice, musí se vyrozumět vyhláškou vyvěšenou na úřední desce příslušného soudu.²⁶ Od 1.1.2005 musí soud zveřejnit obsah úřední desky, a to pomocí dálkového přístupu. Tato změna usnadnila informovanost dědiců. Ve vyhlášce je také uvedeno, že pokud se dědic ve stanoveném termínu nepřihlásí, dále se k němu jako k dědici nebude přihlížet.

Pokud by nastala situace, že by dědic zemřel dříve než by mohl být o dědictví vyrozuměn, případně před uplynutím lhůty k odmítnutí dědictví a dědictví před svou smrtí neodmítl, musí soudní komisař vyčkat na sdělení právních nástupců po tomto dědici.

²⁶ Ustanovení § 468 občanského zákoníku

V situaci, kdy nejsou žádní další možní dědicové zůstavitele, je za účastníka řízení přibrán stát.

V návrhu nového občanského zákoníku je počítáno s pojmem náhradnictví, což znamená, že zůstavitel si může pro případ, kdy ten, koho povolal za dědice, dědictví nenabude, povolat dědice jiného, případně další náhradníky. Dědictví připadne tomu, kdo je v řadě nejbližší. Náhradnictví může být buď obecné nebo svěřenecké. Obecné náhradnictví určuje, kdo bude dědit v případě, že se povolaný dědic nedožije zůstavitelovy smrti, nebude moc dědit pro nezpůsobilost nebo dědictví odmítne. Svěřené náhradnictví zavazuje dědice přenechat pozůstalost jiné osobě jako dalšímu dědici.

Navržená úprava myslí i na případy, kdy zůstavitel pořídí dědickou smlouvu nebo závět', ale takový dědic bude nezpůsobilý dědit nebo dědictví odmítne. V takové situaci nastupují dědici podle zákonné posloupnosti, avšak nelze zcela pomínout zůstavitelovu poslední vůli, ikdyž jeho nařízení, kdo má být závětním dědicem nebude naplněno.

4.7. Dědická nezpůsobilost

Dědická nezpůsobilost znamená, že se potencionální dědic dopustil natolik závadného chování, že ho zákon vylučuje z dědického nástupnictví. Tímto je zůstavitel chráněn pro případ, že by z jeho majetku těžila osoba, která ho kupříkladu podvedla. Osoba, která se dopustila takového jednání, které vede k dědické nezpůsobilosti, nemůže dědit za žádného titulu, a to ani ze závěti ani ze zákona. K této nezpůsobilosti přihlíží soud z úřední povinnosti.

Důvodem dědické nezpůsobilosti je úmyslný trestný čin směřující přímo proti zůstaviteli nebo proti blízkým osobám zůstavitele. Trestný čin musí být spáchán úmyslně, nestačí jeho spáchání z nedbalosti a musí se stát za života zůstavitele.

Dalším důvodem je zavrženíhodné jednání proti projevu poslední vůle zůstavitele. Toho se osoba může dopustit jak za života zůstavitele, tak i po jeho smrti.

Pokud nastane situace, kdy dojde k dědické nezpůsobilosti, je třeba zkoumat, zda zůstavitel takový čin dědici odpustil. Tudiž k takovému odpuštění musí dojít za života zůstavitele.

Při dědění ze závěti nastoupí za nezpůsobilého dědice dědic náhradní. Pokud náhradní dědic není, jeho podíl nabude dědic ze zákona. Pokud se jedná o nezpůsobilého dědice za zákona, tak nabývají jeho podíl rovným dílem jeho potomci. Pokud potomky nemá, nabudou jeho podíly dědicové ve stejné skupině jako je nezpůsobilý dědic.

Návrh nové úpravy ohledně dědické nezpůsobilosti tkví v tom, že se navrhuje nevázat dědickou nezpůsobilost výslovně na spáchání úmyslného trestného činu, nýbrž na spáchání takového činu, který má jeho povahu. Nezpůsobilými dědici se tak stanou i ti, kteří vůči zůstaviteli spáchaly takový čin, a to i přesto, že nejsou trestně odpovědní. Další změna je v rozšíření chráněných osob z dětí a rodičů zůstavitele na jeho předky a potomky. Není spravedlivé trestat za chování předka jeho potomky. Z tohoto důvodu je v návrhu ustanovení vyjadřující pravidlo, že na místo nehodného dědice nastupují jeho potomci, avšak jen při zákonné posloupnosti dědiců.

Nová úprava dále uvádí přesnější formulaci dědické nezpůsobilosti vztahující se k deliktnímu jednání, jehož objektem je projev poslední vůle zůstavitele.

4.8. Vydědění

Vydědění má stejné právní účinky jako dědická nezpůsobilost. Rozdíl je v tom, že :

- dědická nezpůsobilost nastává ze zákona a vydědění je závislé na zůstavitelově projevu vůle,
- listina o vydědění obsahuje stejné náležitosti jako závěť a musí v ní být uveden důvod vydědění.²⁷

²⁷ § 469a odstavec 1 zákona číslo 40/1964 Sb. občanský zákoník - a) v rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo v jiných závažných případech, b) o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl, c) byl odsouzen pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku, d) trvale vede nezřízený život.

Dědická nezpůsobilost se týká jakéhokoliv potencionálního dědice, kdežto vydědění se týká jen potomků. U vydědění má vyděděný dědic možnost dědit, a to tehdy, pokud zůstavitel neseptíše listinu o vydědění. Vyděděný dědic může být o dědický podíl pouze zkrácen a může dědit jen část majetku. V případě dědické nezpůsobilosti může dědic dědit pouze tehdy, pokud mu zůstavitel jeho čin odpustil. Zároveň dědická nezpůsobilost znamená konec veškerých nároků vyděděného potomka.

Návrh nového občanského zákoníku zavádí mimo stávající důvody vydědění ještě další důvod, a to že zůstavitel může vydědit i nepominutelného dědice z důvodu jeho zadlužení nebo jeho marnotratného počínání v obavě, že je obava, že se pro potomky nezachová povinný díl. Tento důvod vydědění však nelze rozšířit na potomky vyděděného.

Velká a zásadní změna spočívá v tom, že podmínkou platnosti vydědění není uvedení důvodu vydědění v prohlášení o něm. Není potřeba, aby zůstavitel své rozhodnutí o vydědění nějak zdůvodňoval, pokud je důvod vydědění znám jak jemu, tak i vyděděnému potomku.

4.9. Dědické skupiny

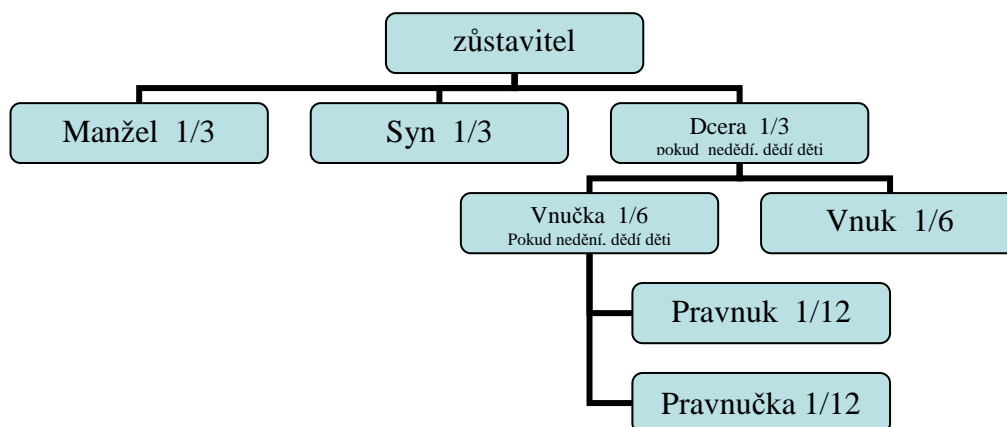
První skupina

V první dědické skupině dědí rovným dílem zůstavitelovy děti a manžel. Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti. Jestliže nedědí ani tyto děti nebo některé z nich, dědí stejným dílem jejich potomci.

Dědicem v této skupině je rovněž dítě, v době života zůstavitele již počaté, které porodí manželka zůstavitele do 300. dne po zániku manželství – nasciturus – za předpokladu, že se narodí živé.²⁸

²⁸ Schelleová a kolektiv, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2007, strana 34

Tabulka č. 2: Příklad dědění v 1 dědické skupině

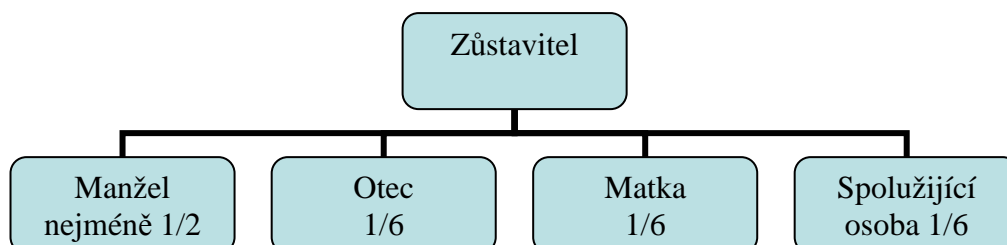
Zdroj: http://www.pf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-dokumenty/KOP/prednasky_obcanske_pravo/OP_-_PRAVO_DEDICKE.ppt#67, ze dne 20.10.2011

Druhá skupina

Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí ve druhé skupině manžel, zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

Dědici v této skupině dědí stejným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu dědictví.²⁹

Tabulka č. 3: Příklad dědění ve 2 dědické skupině

Zdroj: http://www.pf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-dokumenty/KOP/prednasky_obcanske_pravo/OP_-_PRAVO_DEDICKE.ppt#67, ze dne 20.10.2011

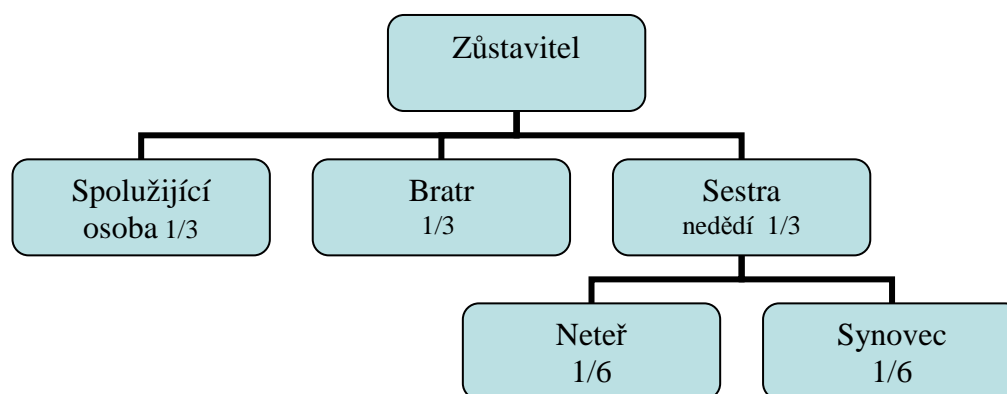
²⁹ § 474 zákona číslo 40/1964 Sb. občanský zákoník

Třetí skupina

Nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí ve třetí skupině stejným dílem zůstaviteli sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

Nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti.³⁰

Tabulka č.4: Příklad dědění ve 3 dědické skupině

Zdroj: http://www.pf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-dokumenty/KOP/prednasky_obcanske_pravo/OP_-_PRAVO_DEDICKE.ppt#67, ze dne 20.10.2011

Čtvrtá skupina

Nedědí-li žádný dědic ve třetí skupině, ve čtvrté skupině dědí stejným dílem prarodiče zůstavitele a nedědí-li žádný z nich, dědí stejným dílem jejich děti.³¹

Znamená to, že v této skupině dědí zůstavitelův děd a bába z otcovy i matčiny strany. Nedědí-li některá z těchto osob, připadá uvolněný podíl jejím dětem, tj. strýci a tetě zůstavitele. Uvolněný podíl po některém z prarodičů, který nenabudou jeho děti, přirůstá k podílu druhého z prarodičů ze strany

³⁰ § 475 zákona číslo 40/1964 Sb. občanský zákoník

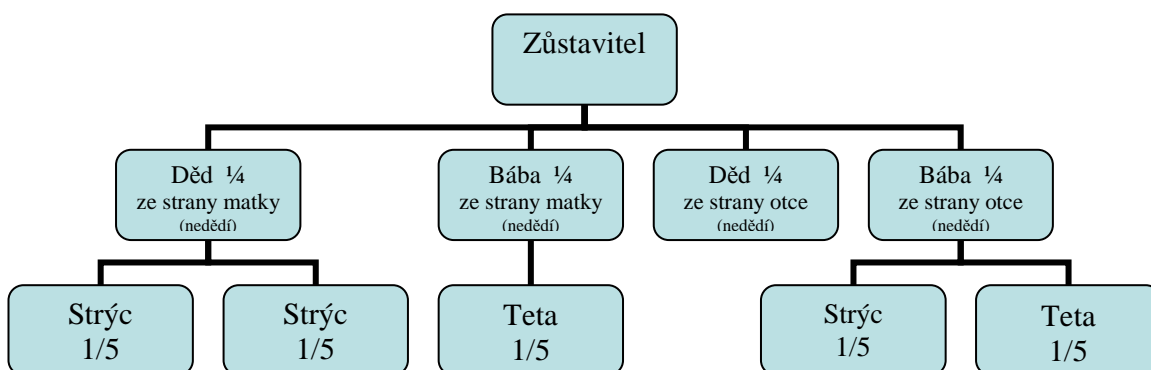
³¹ § 475a zákona číslo 40/1964 Sb. občanský zákoník v platném znění

zůstavitelova otce nebo ze strany zůstavitelovy matky. Teprve nedědí-li žádný z prarodičů z jedné strany, připadá dědictví druhému páru rodičů.

Tím jsou dědici ze zákona vyčerpáni.

Návrh nového občanského zákoníku počítá ještě s jednou dědickou skupinou (po novu třídou).

Tabulka č.5: Příklad dědění ve 4 dědické skupině

Zdroj: http://www.pf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-dokumenty/KOP/prednasky_obcanske_pravo/OP_-_PRAVO_DEDICKE.ppt#67, ze dne 20.10.2011

Pátá třída dědiců

Nedědí-li žádný z dědiců čtvrté třídy, dědí v páté třídě jen prarodiče rodičů zůstavitele. Prarodičům zůstavitelova otce připadá polovina dědictví, prarodičům zůstavitelovy matky druhá polovina. Oba prarodiče se dělí rovným dílem o polovinu, která na ně připadá.

Nedědí-li jednotlivý člen dvojice, připadne uvolněná osmina druhému členu. Nedědí-li jednotlivý člen dvojice, připadne uvolněná osmina druhému členu. Nedědí-li dvojice, připadne tato čtvrtina druhé dvojici téže strany. Nedědí-li ani jedna dvojice téže strany, připadá dědictví dvojicím druhé strany ve stejném poměru, v jakém se dělí o polovinu dědictví, která jim připadá přímo.

Vznikla zde otázka, zda přežívající prarodiče rodičů zůstavitele, obvykle v důchodovém věku, s potřebou podpory a péče, ponechat bez práva na dědictví a pozůstalost přiřknout cestou odúmrtí státu nebo zda vzít zřetel na jejich zájmy a pamatovat na spravedlivé uspořádání i těchto poměrů.

Nová pátá třída dědiců myslí zejména na případy náhlého někdy i hromadného úmrtí mladých lidí nebo lidí středního věku, a to např. v důsledku dopravní nehody.

Šestá třída dědiců

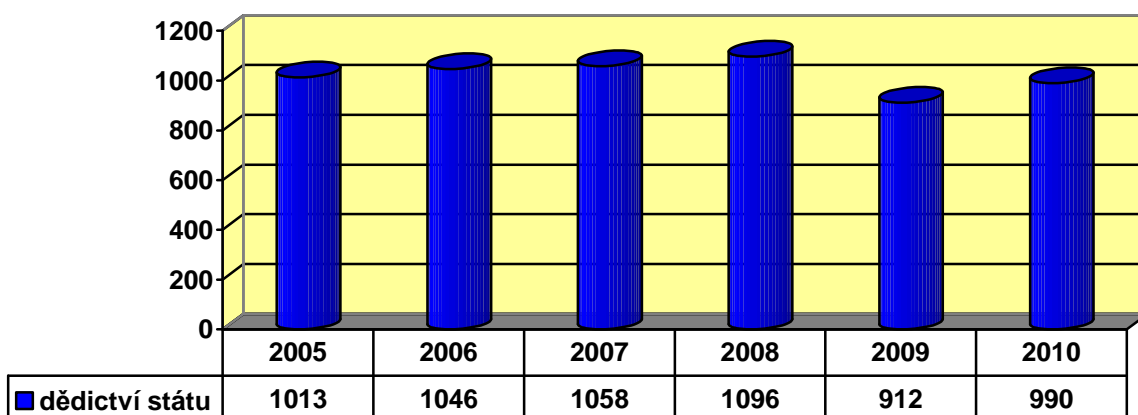
Rovněž šestá třída zákonných dědiců se navrhuje jako nová; nedědí-li žádný dědic v páté třídě, má dědictví připadnout potomkům dětí sourozenců zůstavitele a potomkům jeho prarodičů.³²

4.10. Odúmrť

Dědictví, které nenabude žádný dědic, připadne státu. Tento tzv. majetek bez pána tedy přechází na stát, který ho nemá právo odmítnout. Za dluhy stát odpovídá jen do výše hodnoty nabytého majetku.³³

Státu může připadnout i jen část dědictví, když nejsou zákonní dědici a závěť nebyl všechen zanechaný majetek vyčerpán, nebo když se uvolní podíl, který měl připadnout některému závětnímu dědici, jeho uvolněný podíl totiž nepřirůstá ostatním dědicům ze závěti.

Graf č.3: Pohled na celkový počet případných dědictví státu v ČR

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

³² http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni_navrh_obcanskeho_zakoniku_2011_DZ.pdf, ze dne 28.11.2011

³³ Schelleová a kolektiv, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2007, strana 39

Návrh nového občanského zákoníku se v případě odúmrtí přiklání k tendenci novějších kodexů, které státu i v tomto případě přiznávají postavení zákonného dědice. Podle navrženého ustanovení může státu připadnout i pozůstalost zatížená dluhy. Z toho důvodu se navrhuje stanovit, že stát má ze zákona totéž právní postavení, jaké má dědic, který si vyhradil soupis pozůstalosti.

4.11. Započtení darů

Soud potvrdí nabytí dědictví podle dědických podílů. Při dědění ze zákona se dědici na jeho podíl započte to, co za života zůstavitele od něho bezplatně obdržel, pokud nejde o obvyklá darování.³⁴

³⁴ Schelleová a kolektiv, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2007, strana 39

5. Způsoby vypořádání dědictví

K projednání dědictví dojde na základě nařízeného jednání. Výjimku může tvořit projednání dědictví, kdy přichází v úvahu jediný dědic nebo se soudnímu komisaři nepodařilo dědice zjistit. Bez nařízeného jednání lze projednat dědictví také, pokud není žádný dědic (v takovém případě se jedná o odúmrt' a dědictví přejde na stát). Na takovou skutečnost přijde soudní komisař na základě předběžného šetření a z dalších jeho úkonů. Poté připraví soudu návrh na usnesení.

V případě, že dědictví nabude jediný dědic, je potřeba, aby takový dědic prohlásil, že dědictví neodmítá.

Pokud je v řízení potřeba provádět dokazování, soudní komisař jednání nařídí.

K nařízenému jednání soudní komisař předvolává účastníky řízení a zároveň osoby, kterých je u jednání třeba (jedná se například o znalce, opatrovníky, zmocněnce účastníků nebo tlumočníky).

Předvolání účastníků je potřeba učinit tak, aby se k němu mohli účastníci náležitě připravit. Zpravidla se zasílá deset dní předem.³⁵ Zastupuje-li účastníka osoba s procesní plnou mocí, doručuje se předvolání tomuto zástupci. Pokud má účastník něco vykonat nebo být slyšen jako účastník řízení podle § 131 Občanského soudního řádu, doručuje se předvolání zástupci i účastníku.

Pokud se řádně předvolaný účastník k jednání nedostaví, může být věc projednána a rozhodnuta v jeho nepřítomnosti dle § 101 odstavce 3 občanského soudního řádu. Účastníku lze také uložit pořádkovou pokutu dle § 53 odstavce 1 občanského soudního řádu, a to až do výše 50.000 Kč.

Jednání před soudním komisařem provází stejná pravidla jako pro jednání před soudem. Rozdíl je v tom, že jednání před soudním komisařem je vždy neveřejné na rozdíl od soudního jednání.

„Jde-li o složitou věc, v níž se musí nejprve vyřešit otázka, kdo je vůbec k dědění povolán, zda dědic ze závěti, anebo dědic za zákona, popřípadě

³⁵ § 115 odstavec 2 zákona číslo 99/1963 Sb. Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

provést podrobná šetření ohledně některých položek patřících údajně k zůstavitelovu majetku či dluhům, nevyhne se soud (soudní komisař) třeba i několikerému jednání s účastníky, než se podaří dovést věc k jejímu závěru. Dvě či více jednání se stane nezbytností zejména tehdy, vyskytnou-li se mezi účastníky sporné skutečnosti, k jejichž vyřešení musí soud odkázat účastníky k podání žaloby.³⁶

V praxi je často potřeba ve věci uskutečnit několik jednání.

Při nařízeném jednání je potřeba ověřit správnost a úplnost zjištěných dědiců, majetku a dluhů zůstavitele. Dále je třeba poučit dědice, pokud se již nestalo dříve, o jejich dědickém právu a o možnosti dědictví odmítnout.

Předmětem jednání je pořízení soupisu majetku a dluhů, které náleží do společného jmění manželů a zjištění způsobu rozdělení společného jmění manželů, pořízení soupisu aktiv a pasiv dědictví a uzavření dohody o vypořádání dědictví, případně zjištění, že k takové dohodě nedošlo.³⁷

Průběh jednání se zapisuje do protokolu, ve kterém je označen soudní komisař, který protokol sepsal, den, kdy ho sepsal a označení projednávané věci. Musí v něm být uvedeny jména a příjmení osob přítomných na jednání, průběh jednání a výrok rozhodnutí, které bylo při jednání přijato. Pokud je v protokolu vyhotoven soupis aktiv a pasiv dědictví, musí být z protokolu jasné, z jakých údajů se při sepisování vycházelo.

Vyhotovený protokol podepíše soudní komisař, zaměstnanec, který vyhotovení protokolu provedl a účastníci řízení.

Novela občanského soudního řádu umožňuje soudnímu komisaři možnost jednání zaznamenávat prostřednictvím zvukového nebo zvukově-obrazového záznamu uchovaného na trvalém nosiči dat, který musí být součástí spisu.

5.1. Společné jmění manželů

Smrt zůstavitele vede k zániku manželství a zároveň i k zániku společného jmění manželů. Pokud tedy zůstavitel zanechal majetek, který patřil

³⁶ JUDr. Jiří Mikeš, Dědictví a právo, Informatorium 1993, strana 117

³⁷ Mikeš, Muzikář, Dědické právo, Linde Praha 2003, strana 146

do společného jmění manželů, je nutné v dědickém řízení provést vypořádání tohoto majetku.

„Vypořádání společného jmění manželů je nutno provést i v případě, že manželé smlouvou, uzavřenou podle § 143a odstavce 2 občanského zákoníku, vyhradili zcela nebo zčásti vznik společného jmění ke dni zániku manželství.“³⁸

Základní zásadou při vypořádání společného jmění manželů je dle § 149 občanského zákoníku pravidlo, že podíly obou manželů na majetku patřícím do společného jmění manželů, jsou stejné. Stejně tak závazky obou manželů vzniklé za trvání manželství, jsou povinni manželé splnit rovným dílem.

Soudní komisař provede úplný soupis majetku a závazků, tvořících zaniklé společné jmění manželů. Dále musí soudní komisař určit, co z tohoto majetku patří do dědictví a co pozůstalému manželu.

V praxi je upřednostňováno rozdělení majetku mezi dědice a pozůstalého manžela před prikazováním podle ideálních podílů na dědictví. Cílem je zabránit budoucím sporům, které by mohly vzniknout z nežádoucího podílového spoluvlastnictví dědiců s pozůstalým manželem.

„Při vypořádání společného jmění manželů musí být přihlédnuto k tomu, že některá majetková práva po zůstaviteli, která tvoří součást společného jmění manželů, přechází podle zvláštní právní úpravy přímo na stanovené subjekty. Jedná se například o přechod členství v bytovém družstvu na pozůstalého manžela, jestliže manželé byli společnými nájemci družstevního bytu a společnými členy bytového družstva (§ 707 odstavec 2 občanského zákoníku), a přechod práv a povinností ze stavebního spoření na pozůstalého manžela (§ 8 odst. 1 zákona č. 96/1993 Sb. v platném znění). K tomuto přechodu soud přihlédne v řízení o dědictví, tj. hodnota těchto práv a povinností se započítává na podíl pozůstalého manžela, který mu ze společného jmění manželů náleží.“³⁹

Vypořádání společného jmění manželů lze provést několika způsoby, a to :

³⁸ Schelleová a kolektiv, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2007, strana 184

³⁹ Schelleová a kolektiv, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2007, strana 185

1) pozůstalý manžel nabude veškerý majetek či jeho část a do aktiv dědictví vloží částku odpovídající hodnotě podílu zůstavitele na tomto majetku;

2) veškerý majetek nebo jen některé věci ze společného jmění manželů jsou zahrnuty do dědictví a do pasiv dědictví je zahrnuta pohledávka pozůstalého manžela z vypořádaného majetku ve společném jmění manželů, odpovídající jeho podílu na majetku.

V případě rozporů mezi pozůstalým manželem a dědici zůstavitele o skutečnostech týkajících se rozsahu majetku ve společném jmění manželů, musí ve věci rozhodnout občanskoprávní soud a účastník, jehož právo se jeví méně pravděpodobné, je odkázán k podání žaloby na rozhodnutí o této věci k příslušnému okresnímu soudu, u něhož se vede řízení o dědictví. Do doby než bude o žalobě rozhodnuto, soud řízení o dědictví přeruší.

O vypořádání společného jmění manželů zůstavitele a pozůstalého manžela lze vydat samostatné usnesení, proti kterému lze podat do 15 dnů odvolání. V řízení o dědictví se dále pokračuje po právní moci tohoto usnesení, z něhož se vychází při soupisu aktiv a pasiv dědictví, jakož i určení obecné ceny majetku a výše dluhů. Dle § 175q odstavce 2 občanského soudního řádu je možné usnesení o vypořádání společného jmění manželů spojit v jedno s usnesením o dědictví podle § 175a odstavce 1 občanského soudního řádu.

5.2. Aktiva a pasiva dědictví

Do aktiv a pasiv dědictví lze zařadit pouze takový majetek, o kterém bylo zjištěno, že patřil výlučně zůstaviteli. Zásadně se vychází ze stavu, který byl v době smrti zůstavitele.

Dle zvláštních právních předpisů nelze do aktiv dědictví zařadit majetek, který ze zákona přechází na určité osoby mimo dědické řízení. Jedná se například o nároky na dávky sociální podpory.⁴⁰ Zůstavitelovo členství u bytového družstva také nepatří do aktiv dědictví. Předmětem dědictví jsou pouze členská práva a povinnosti a dědic těchto členských práv může požádat o členství v družstvu.

⁴⁰ § 56 odstavce 3 zákona číslo 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Mezi pasiva dědictví patří náklady spojené s pohřbem zůstavitele a dluhy, které vznikly za zůstavitelova života. Do pasiv dědictví může být zařazen i budoucí dluh, pokud vznikl za života zůstavitele a není jisté jestli vznikne. Dědici mohou odmítnout zůstavitelův dluh do dědictví zařadit, takový dluh nebude pak do pasiv dědictví zařazen. Věřitel takový dluh může vymáhat žalobou plnění dluhu u soudu ve sporném řízení.

Soupis aktiv a pasiv dědictví má význam především pro vypořádání dědictví mezi více dědici. Shromáždění potřebných podkladů pro zjištění skutečného stavu věcí je mnohdy náročné. Výchozí údaje se očekávají od účastníků řízení. Tyto údaje a další šetření notář prověří dle potřeby šetřením na místě samém, výslechem svědků, listinami nebo dalšími důkazními prostředky. Pokud je předmětem dědictví nemovitost, je potřeba opatřit znalecký posudek. Znalecký posudek se vyhotovuje i v případech, kdy se dědicové na obvyklé ceně dědictví nebo některých věcí zařazených do dědictví nedohodnou.

Aktiva dědictví jsou též vklady na účtech peněžních ústavů. Tyto organizace sdělí na žádost soudního komisaře zprávu o vkladu. V době, kdy byly vkladní knížky vedeny pouze na doručitele s heslem, bylo obtížné zjistit, zda náležely zůstaviteli. Každému, kdo předložil vkladní knížku na doručitele, vyplatil peněžní ústav vklad. Peněžní ústav u vkladní knížky na doručitele při založení a ukládání nezkoumal, kdo je vkladatelem.

Do aktiv dědictví lze zařadit :

- nemovitosti (jedná se o pozemky nebo stavby spojené se zemí pevným základem⁴¹. Na tyto nemovitosti je třeba nechat vyhotovit znalecký posudek na základě výpisu z katastru. „U nemovitostí, které se v katastru nemovitostí neevidují, je zřejmě potřebné, aby si soudní komisař opatřil především nabývací titul a vyžádal si od příslušného katastrálního úřadu potvrzení o umístění a existence stavby a mohl si tak utvořit o této nemovitosti představu.“⁴²
- motorová vozidla (určení hodnoty motorového vozidla je možné na základě shodných údajů dědiců nebo na základě vyhotoveného znaleckého posudku)

⁴¹ § 119 zákona číslo 40/1964 občanský zákoník

⁴² Kučera, Dědictví, Linde Praha 2001, strana 66

- finanční prostředky zůstavitele (soudní komisař při zjišťování vkladů na účtech postupuje dle ustanovení § 89 jednacího řádu)
- majetková autorská práva (ustanovení § 26 odstavce 2 zákona číslo 121/2000 Sb. autorský zákon, uvádí, že majetková autorská práva jsou předmětem dědictví)
- přechod nájmu družstevního bytu („Jestliže zemře nájemce družstevního bytu a nejde-li o byt ve společném nájmu manželů, přechází smrtí nájemce jeho členství v družstvu a nájem bytu na toho dědice, kterému připadl členský podíl.“⁴³)
- ostatní movité věci
- nároky penzijního připojištění
- práva a povinnosti ze stavebního spoření
- majetek sloužící k podnikání (dědic může v zůstavitelově živnosti pokračovat. Pokračování živnosti stanoví zákon číslo 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání.)

Do pasiv dědictví se zařazují :

- náklady pohřbu (dědic odpovídá do výše ceny nabytého dědictví za přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele a pokud je dědiců více, odpovídají za náklady zůstavitelova pohřbu⁴⁴)
- zůstavitelovy dluhy (jedná se o půjčky, pohledávku pozůstalého manžela z vypořádaného majetku ve společném jmění manželů, apod.)

Práva, která přecházejí jinak než děděním :

- pojistné plnění (oprávněnou osobou k přijetí plnění je ta, která je určena zůstavitelem ve smlouvě. Pokud určena není, nabývá plnění manžel, pokud manžel není, tak plnění nabývají děti. Pokud ani ty nejsou, tak rodiče zůstavitele a pokud ani ty nejsou, tak plnění nabude osoba, která žila s pojištěným po dobu nejméně jednoho roku před jeho úmrtím ve společné domácnosti. Nejsou-li ani tyto osoby, tak právo nabývají dědici.)

⁴³ § 706 odstavec 2 zákona číslo 40/1964 občanský zákoník

⁴⁴ § 470 zákona číslo 40/1964 občanský zákoník

- osobní autorská práva (úprava práv se nachází v zákoně číslo 112/2000 Sb. autorský zákon. Osobností autorská práva jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají.)
- nároky ze stavebního spoření a penzijního připojištění (ustanovení § 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření uvádí, že práva a povinnosti přechází na pozůstalého manžela, tedy jinak než děděním. Pokud není manžel, musí se dědicové dohodnout, kdo z nich práva a povinnosti převezme. V případě, že se dědicové nedohodnou, smlouva dnem úmrtí končí a do dědictví připadá uspořené částka včetně úroků a poměrné částky státní podpory. Penzijní připojištění řeší zákon číslo 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem.)
- přechod nájmu („Smrtí nájemce nájemní vztah zanikne, neboť práva a povinnosti nájemce vyplývající z tohoto vztahu jsou vázány na osobu nájemce.“⁴⁵)
- důchodové a sociální dávky a dávky nemocenského pojištění (tyto dávky upravuje zákon číslo 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení.)
- peněžité nároky z pracovního poměru (ustanovení § 326 zákoníku práce upravuje právě nárok zemřelého zaměstnance)

Soupis aktiv a pasiv dědictví je důležitý pro stanovení obvyklé ceny majetku, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví.

5.3. Obvyklá cena majetku

Za obvyklou cenu majetku se považuje cena, za kterou by bylo možné v době smrti zůstavitele majetek prodat. Občanský soudní řád v žádném ustanovení pojem „obvyklá cena“ nedefinuje. Tento pojem se vyskytuje v § 2 zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku. Toto ustanovení je možné použít pouze v případě, pokud na něj odkazuje zvláštní právní předpis. V dědickém řízení se tedy nedá aplikovat na zjištění obvyklé ceny majetku zákon o oceňování majetku. Musí se využít důkazní prostředky z občanského soudního řízení. Jedná se o znalecký posudek, který může, ale také nemusí být zpracován

⁴⁵ Kučera, Dědictví, Linde Praha 2001, strana 51

podle platného oceňovacího předpisu. Soudní komisař může vycházet i ze shodného tvrzení účastníků na základě § 120 odstavce 4 občanského soudního řádu. Záleží na soudním komisaři, jaké prostředky použije ke zjištění stavu věci.⁴⁶ Způsob, jaké prostředky soudní komisař použije záleží na dosavadním průběhu dědického řízení. Pokud dojde ke sporům mezi dědici, nelze pro zjištění obvyklé ceny vycházet z tvrzení účastníků a bude nutné vyžadovat znalecký posudek.⁴⁷ Případně se bude muset přistoupit k ustanovení znalce, kterému soud uloží vypracovat písemný znalecký posudek.⁴⁸ Soudní komisař může využít ustanovení § 136 občanského soudního řádu a zjistit obvyklou cenu podle své úvahy, a to tam, kde by bylo možno cenu zjistit jen s nepoměrnými obtížemi, nebo ji nelze zjistit vůbec.

Za novou skutečnost se považuje vše, co by mělo vliv na výši obvyklé ceny dědictví, popřípadě na výši jeho dluhů. Jedná se zejména o nově objevený majetek či dluh. Zjistí-li se tyto nové skutečnosti až při projednávání odvolání proti usnesení o dědictví, odvolací soud toto usnesení zruší a vrátí věc soudu prvního stupně k opravě usnesení dle ustanovení § 175o odstavce 2 občanského soudního řádu.

5.4. Usnesení

V dědickém řízení se vydává rozhodnutí ve věci samé a může se též vydat rozhodnutí v průběhu řízení. Občanský soudní řád rozlišuje tři formy soudního rozhodnutí, a to rozsudek, usnesení a platební rozkaz.

„Soudní komisař vydává usnesení jménem soudu, který jej pověřil, aby jako soudní komisař provedl úkony v řízení o dědictví.“⁴⁹

V řízení o dědictví se jedná o usnesení dle ustanovení § 175q občanského soudního řádu. Ustanovení § 169 občanského soudního řádu uvádí náležitosti usnesení.

Vydáním usnesení se dědické řízení ukončí. V usnesením musí být také rozhodnuto o nákladech řízení. „Rozhodnutí o tom, kdo a v jaké výši zaplatí notáři odměnu za provedené úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje, je

⁴⁶ § 125 zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ § 129 zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ § 127 zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář, Praha 2010, strana 761

rozhodnutím o náhradě nákladů řízení; musí být proto obsaženo v usnesení o dědictví.⁵⁰ Usnesení obsahuje záhlaví, výrok, odůvodnění, poučení o přípustnosti či nepřípustnosti odvolání, lhůtě a místu k jeho podání, den a místo vyhlášení nebo vydání usnesení a nesmí chybět jméno a příjmení soudního komisaře. Výrok usnesení musí být přesný a určitý.

Originál podepisuje soudní komisař a opatří ho razítkem úředního razítka notáře.

V odůvodnění soud uvede, čeho se navrhovatel domáhal, stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány, o které důkazy se opřel a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil.⁵¹

Soudní komisař konečná usnesení vydává a zároveň je i doručuje a následně na nich vyznačuje právní moc. Doručování provádí dle ustanovení § 45 občanského soudního řádu.

Jestliže se zjistí, že zůstavitel stále žije a řízení o dědictví nebylo do té doby ještě pravomocně ukončeno, vydá soudní komisař usnesení o zastavení řízení. V opačném případě již soudní komisař nemá oprávnění jakkoli zasáhnout. Zasáhnout v takovém případě může pouze soud na základě ustanovení § 38 odst. 2 občanského soudního řádu, kdy může usnesení zrušit a tak dědické řízení zastavit.

Po vydání usnesení musí soudní komisař učinit opatření, aby bylo dědictví dědicům k dispozici. Je třeba zrušit zajištění dědictví, zaslat sdělení dle ustanovení § 92 jednacního řádu bankám, kdo nabyl vklad či kdo se stal majitelem účtu, vydat oprávněnému dědici věci, které byly uloženy v úschově soudu nebo u soudního komisaře. Pokud byla předmětem dědického řízení nemovitost, je soudní komisař povinen zaslat pravomocné usnesení příslušnému katastrálnímu úřadu.⁵²

5.5. Potvrzení dědictví

V případě, že v dědickém řízení připadá v úvahu pouze jeden jediný dědic, soud usnesením jedinému dědici dědictví potvrdí.⁵³ Tento případ

⁵⁰ Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář, Praha 2010, strana 886

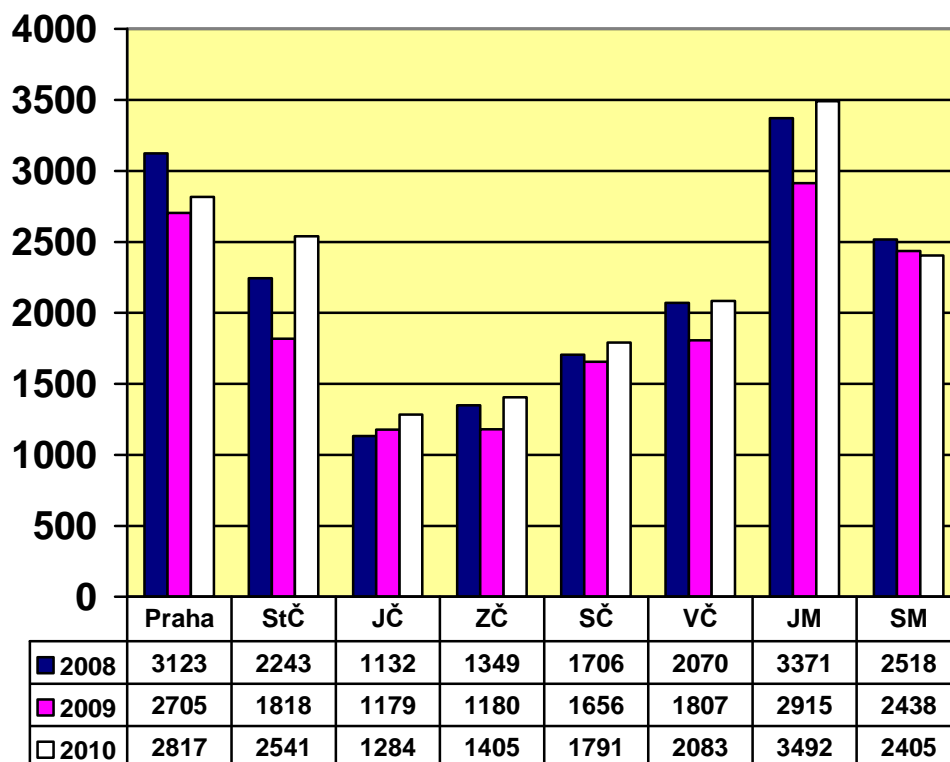
⁵¹ § 157 odstavec 2 občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů

⁵² Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář, Praha 2010, strana 902

⁵³ § 481 zákona číslo 40/1964 občanský zákoník

přichází, pokud je dědicem pouze jedna osoba nebo pokud ostatní dědicové nedědí.⁵⁴ Jediný dědic může být ze zákona nebo ze závěti.

Graf č.4: Přehled o potvrzených dědictvích jedním dědicem

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

V praxi může jít o potvrzení dědictví jedinému dědici i v případě, že na začátku řízení o dědictví je dědiců několik. Ostatní dědicové mohou dědictví odmítnout a poté zbude jen jediný neodmítnuvší dědic.

V případě potvrzení dědictví není třeba nařizovat jednání, tímto potvrzením se pouze potvrdí stav ke dni úmrtí zůstavitele.

Soud v usnesení o dědictví potvrdí, že dědictví, které nenabyl žádný dědic, připadlo státu. Jedná se o takzvanou odúmrt', jelikož dědictví nenabyl žádný dědic. Stát může nabýt celé dědictví či pouze část dědictví.

⁵⁴ Pokud dědictví odmítli, byli vyděděni či jsou dědicky nezpůsobilí.

Soud v usnesení o dědictví potvrdí nabytí dědictví podle dědických podílů, nedojde-li mezi dědici k dohodě.

V návrhu nového občanského zákoníku se u potvrzení dědictví nic nemění, pouze vzhledem k možnosti zůstavitele zřídit odkazy, musí obtížený dědic soudu doložit, že odkazovníci byli o odkazech zpraveni, že splatné odkazy byly splněny, anebo v určitých případech zajištěny a že je vůbec zabezpečeno, aby poslední vůle zůstavitele byla náležitým způsobem doplněna.

5.6. Odúmrť

Odúmrť nastává tehdy, pokud zůstavitel neměl žádného zákonného dědice ani neustanovil závětního dědice. K takovému dědickému řízení je přizván stát, zastoupený Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových.

„Dědictví, jehož nenabude žádný dědic, připadne státu.“⁵⁵

Pokud zůstavitel zanechal závěť, mohou nastat dvě různé situace, a to :

- celé dědictví připadne státu a dědicům ze závěti,
- závěť nebude pamatovat na veškerý majetek a odúmrť nabude stát a dědic.

V případě, že se v řízení nachází dluhy, tak stát odpovídá za tyto dluhy stejným způsobem jako dědic, což znamená do výše ceny nabytého dědictví.

Soudní komisař informuje o odúmrti Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. V řízení se musí udělat soupis majetku zůstavitele.

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových může požádat o vydání mezitímního rozhodnutí. Toto rozhodnutí umožní před skončením dědického řízení manipulaci s částí majetku. V praxi takový případ nastává, například pokud zůstavitel není vlastníkem bytu, ve kterém žil. Je tedy třeba z bytové jednotky vystěhovat vybavení bytu a ten předat vlastníkově.

Zákon číslo 219/2000 Sb. o majetku České republiky stanoví povinnosti, jak se má nakládat s majetkem z odúmrti. Stát musí přezkoumat, zda by nabyté věci mohly sloužit k plnění úkolů státních organizací či pro jiné potřeby státu. Zároveň je potřeba posoudit, zda se nejedná o majetek, o kterém

⁵⁵ § 462 zákona číslo 40/1964 Sb. občanský zákoník

rozhoduje Ministerstvo kultury České republiky. Za takový majetek se považuje majetek muzeální či sbírkové hodnoty. Existuje majetek, u kterého je určeno, jak s ním má být nakládáno. Například lesy případnou Státním lesům České republiky.

Úkol Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových končí, pokud je veškerý majetek zůstavitele převeden v rámci státu a jsou uhrazeny případné dluhy. Úřad byl zaveden zákonem číslo 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování ve věcech majetkových.

Tabulka č.6: Počet případných dědictví státu podle krajů v letech 2005 - 2010.

	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	Celkem
2005	256	110	52	84	100	121	185	105	1 013
2006	261	85	74	67	121	139	187	112	1 046
2007	284	101	81	60	93	120	209	110	1 058
2008	249	123	62	58	99	130	235	140	1 096
2009	224	99	53	53	94	106	189	94	912
2010	188	81	67	49	100	109	259	137	990
Celkem	1462	599	389	371	607	725	1264	698	6 115

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

5.7. Dohoda o vypořádání dědictví

Dohodu o vypořádání dědictví mohou uzavírat pouze účastníci řízení. Předpokladem pro uzavření této dohody je i určení obvyklé ceny majetku zůstavitele, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví.

K vypořádání dědictví dohodou může dojít pouze mezi více dědici. Dohodu o vypořádání dědictví musí uzavřít všichni. Dohoda o vypořádání dědictví musí být sepsána soudním komisařem do protokolu a podepsána všemi účastníky, jinak k ní nelze přihlédnout. Dohoda může vzniknout pouze tehdy, pokud s ní všichni účastníci souhlasí. V případě, že by jediný dědic nesouhlasil, tak k dohodě nedojde. V podstatě se dědicové mohou dohodnout

na čemkoli, jen nesmí být taková dohoda v rozporu se zákonem a dobrými mravy.⁵⁶ V takovém případě by ji soud neschválil.

V případě, že je dědická dohoda uzavírána zákonným zástupcem nezletilého dědice či opatrovníkem dědice, je třeba, aby úkon opatrovníka, kterým přistoupil k dědické dohodě schválil opatrovnický soud pravomocným rozsudkem.⁵⁷ Bez tohoto rozsudku není možné dohodu uzavřít. Tato dohoda může být v průběhu řízení změněna, odvolána či nahrazena novou, a to se souhlasem všech dědiců, kteří dohodu uzavřeli. Dohoda se musí týkat veškerého majetku, který obsahuje soupis aktiv a pasiv, a to z důvodu určení, který majetek připadne jednotlivým dědicům. V případě uzavření dohody o vypořádání dědictví, soud o jejím schválení rozhodne bez dalšího návrhu. Soud dohodu schválí v takovém znění, jak byla uzavřena.

V praxi se soudní komisař snaží, aby k dohodě o vypořádání dědictví došlo a soud ji mohl schválit.

Pokud dědicové dohodu o vypořádání dědictví neuzavřou, tak musí soudní komisař dědictví vypořádat dle dědických podílů ze zákona, závěti případně z obou dohromady. Výsledkem vypořádání dle dědických podílů ze zákona, je vznik podílového spoluvlastnictví dědiců. Při dědění ze závěti vyplývají podíly ze závěti. V závěti však může zůstavitel určit, kdo nabude jednotlivé věci nebo práva z dědictví.

Existují případy, kdy jsou dědické podíly započteny. V úvahu připadají dary, které nejsou předmětem dědictví, ale které dědic obdržel za života zůstavitele.⁵⁸ Při výpočtu podílu se vychází z obvyklé ceny dědictví v den úmrtí zůstavitele zvýšené o cenu darů. Dědici se od vypočteného podílu odečte cena daru, který obdržel.⁵⁹

V praxi jsem se setkala s případem, kdy dědicové chtěli započítat jako dar rybářské pruty. Jednalo se o složitý případ, kde se dědicové na dohodě nemohli domluvit.

⁵⁶ Je možné, aby jeden z dědiců nedědil vůbec nic.

⁵⁷ Soud pro péči o nezletilé – opatrovnický soud.

⁵⁸ Jedná se o dary neobvyklé povahy a je třeba posoudit, zda se o neobvyklý dar jedná.

⁵⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Rc 5/70

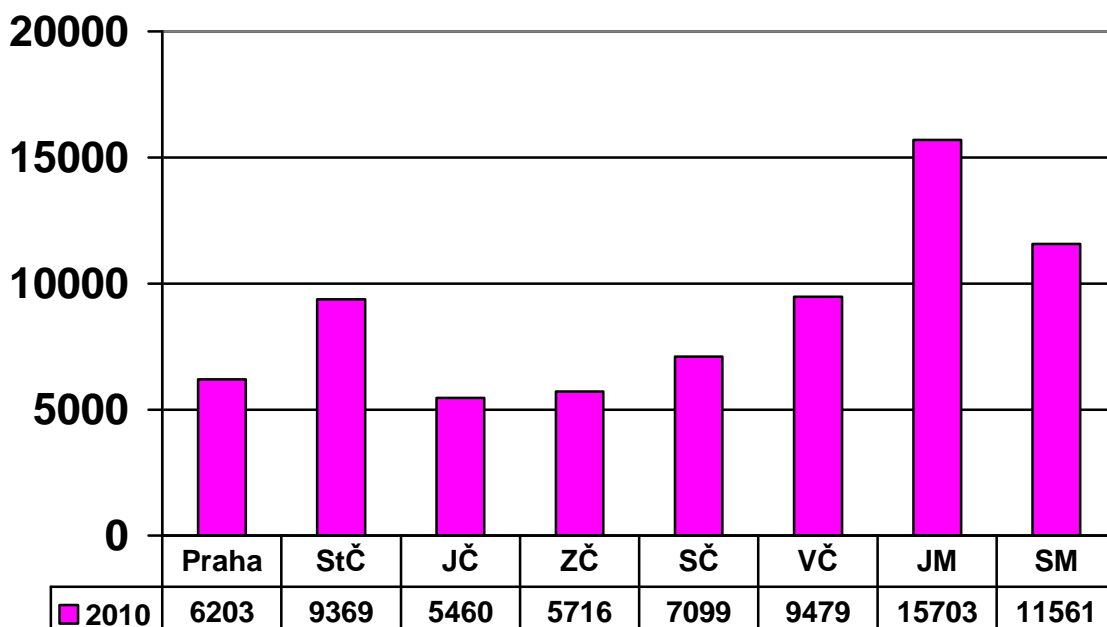
Dohoda o vypořádání dědictví se nemusí týkat pasiv dědictví. Za pasiva odpovídají dědicové dle poměru, co z dědictví nabyli k celému dědictví, a to do výše ceny nabytého dědictví.

Dohoda může obsahovat i práva a povinnosti, které v době smrti zůstavitele neexistovaly. Jedná se o zřízení věcného břemene. V praxi se mohou dědicové dohodnout na zřízení věcného břemene pro pozůstalého manžela. Dědicové tak činí, pokud pozůstalý manžel přenechá celou nemovitost, která se nachází v dědickém řízení například synovi. Také se může zřídit zástavní právo, které zajistí výplatu dědického podílu v penězích.

Dohoda o vypořádání dědictví musí být určitá a srozumitelná a musí z ní bez pochybností vyplývat, jaký zůstavitelův majetek každý z dědiců nabyl.

Pokud mezi dědici není dohoda možná, vydá soudní komisař usnesení, ve kterém odkáže toho účastníka, jehož dědické právo se jeví jako méně pravděpodobné, aby své právo uplatnil žalobou.⁶⁰ V takovémto usnesení soudní komisař určí na úkon lhůtu a pokud v této lhůtě žaloba nebude podána, soudní komisař začne v dědickém řízení pokračovat bez tohoto dědice.

Graf č.5: Počet schválených dohody o vypořádání dědictví v ČR v r. 2010

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

⁶⁰ Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář 4, Praha 2010, strana 834

Tabulka č.7 : Počty schválených dohod o vypořádání dědictví od r. 2005 - 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Praha	7432	7001	6979	7176	5948	6203
StČ	9087	9077	8860	8711	7010	9369
JČ	5318	5193	5266	5194	5172	5460
ZČ	6013	5569	5183	5695	5072	5716
SČ	7208	7375	6603	7056	6596	7099
VČ	9519	9524	9381	9623	8979	9479
JM	16407	16473	16382	16326	14102	15703
SM	11000	11246	11343	11494	11855	11561
Celkem	71994	71458	69997	71275	64734	70590

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: Pjirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

5.8. Obsah dohody dle § 175p o.s.ř.

Dohodu o přenechání předluženého dědictví věřitelům uzavírají dědici a na druhé straně věřitelé, jejichž pohledávka byla zařazena do pasiv dědictví. V dohodě musí být uvedeno, co který z věřitelů z dědictví nabývá. Dle této dohody nemohou dědicové nic nabýt a dohoda musí obsahovat veškerá známá aktiva dědictví. Dohoda se schvaluje či neschvaluje usnesením proti kterému je přípustné odvolání. Věřitelé se nestávají zůstavitelovými dědici, majetek nabývají z titulu rozhodnutí státního orgánu – soudu.⁶¹

5.9. Splatnost závazků podle dohody o vypořádání dědictví

Soudní komisař nemůže účastníkům určit dobu splatnosti závazků. Vede je však k tomu, aby jejich poměry byly zamýšlenou dohodou upraveny způsobem nevyvolávajícím další pochybnosti. Pokud se tedy účastníci dohodnou na plnění, musí soudní komisař dbát, aby dohoda vyhovovala

⁶¹ Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář 4, Praha 2010, strana 877-880

požadavkům kladeným na exekuční titul a obsahovala i lhůtu plnění, jejíž uplynutí je podmínkou, aby nárok mohl být exekucí vymáhán.

5.10. Nezletilý účastník dohody o vypořádání dědictví

K posouzení, zda dědická dohoda je či není v zájmu nezletilého, se musí soud vypořádat s obsahem spisu o projednání dědictví. Zájem nezletilého nelze spatřovat v tom, zda se nezletilý stane spoluvlastníkem nemovitosti, jelikož se musí přihlédnout k tomu, jaká je možnost užívání věci dědictvím získaná a jaké by byly případné spojené náklady s jejich udržováním.

5.11. Akceptace dohody o vypořádání dědictví a úkon odmítnutí dědictví

V případě, že dědic prohlásí, že se zřiká dědictví, musí soudní komisař po daném poučení objasnit, zda má dědic na mysli odmítnutí dědictví nebo zda jde o projev směřující k vypořádání dědictví s ostatními dědici dohodou, podle které by dědicův podíl připadl ostatním dědicům, případně některému z nich.

5.12. Dohoda o vypořádání dědictví uzavíraná prostřednictvím zástupce

Pokud v řízení o dědictví dědic navrhl v zastoupení druhého z dědiců dohodu, která se blíží odmítnutí dědictví, je třeba před rozhodnutím o schválení dohody dědiců prozkoumat, zda mezi zastoupeným a zástupcem neexistuje rozpor v zájmech.

Zaslání rozhodnutí o schválení dohody o vypořádání dědictví také zastoupenému spoludědici může být jedním z prostředků, jak zjistit jeho stanovisko k této dohodě. Pokud je dědic zastoupen plnou mocí pro celé řízení, doručuje se písemnost pouze zástupci. Pokud by se tedy zastoupený dědic chtěl odvolat proti rozhodnutí o schválení dohody, mohl by tak učinit pouze ve lhůtě, která běží jeho zástupci.

5.13. Neopomenutelný dědic jako účastník dohody o vypořádání dědictví

Neopomenutelný dědic ze zákona, který uplatnil svůj nárok dle ustanovení § 479 občanského zákoníku, může s dědici ze závěti uzavřít dohodu.

5.14. Uzavření dohody o vypořádání dědictví před právní mocí usnesení o potvrzení dědictví

Pokud se dohoda o vypořádání dědictví mezi dědici nestala pravomocnou, mohou dědicové v odvolacím řízení navrhnout, aby byla schválena jejich jiná dohoda o vypořádání dědictví.

Před právní mocí usnesení o schválení dědické dohody dědiců mohou účastníci řízení od uzavřené dohody odstoupit souhlasnými projevy vůle.

5.15. Přenechání předluženého dědictví věřitelům

Přenechání předluženého dědictví věřitelům je v praxi vzácný případ. Za mou praxi jsem se s tím nesetkala. Proto takové řízení můžeme zařadit mezi vynímečný způsob řešení dědictví.

V případě, že vyjde najevo, že dědictví je předluženo, můžou dědici přenechat takto předlužené dědictví věřitelům k úhradě dluhů.

„Právní úprava odpovědnosti za dluhy spočívá na zásadě, že nabytí dědictví nemá být pro dědice rizikem, jaké by tu bylo při neomezené odpovědnosti za závazky, které na něho přešly spolu s dědictvím.“⁶²

Díky tomu se jedná pouze o majetek pocházející z dědictví, který nesplyne s ostatním majetkem dědice. Věřitel by měl možnost vymáhat pohledávku pomocí exekuce i na vlastní majetek dědice. Řešením je tedy dohoda uzavřená dědici s věřitelem, ke které dojde z podnětu od dědiců samých. V případě, že dohoda uzavřena není, pokračuje soud po právní moci rozhodnutí a nařídí likvidaci dědictví.

⁶² Mikeš, Dědictví a právo, Informatorium Praha 1993

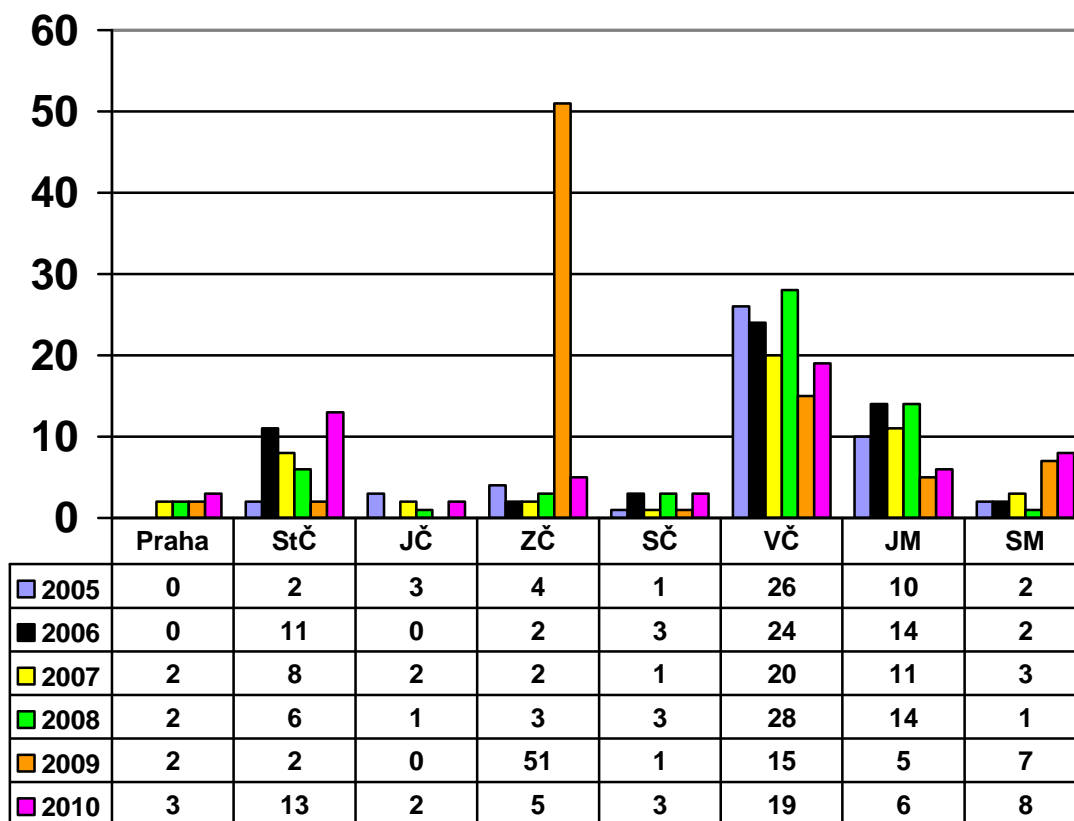
Dohoda o přenechání dědictví věřitelům se musí týkat veškerých aktiv dědictví. Dědicové tedy nemohou získat žádný majetek, který připadá do dědictví a nemohou za něj ani poskytnout peněžitou náhradu.

Takovéto dědické řízení končí schválením dohody soudem a vydáním usnesení. Usnesení obsahuje výrok o tom, kdo a v jaké výši zaplatí odměnu a hotové výdaje notáře.

Pokud se v pozdější době zjistí, že zůstavitel vlastnil ještě další majetek, který nebyl v původním dědickém řízení obsažen, mohou dědicové uzavřít dohodu s věřitelem o tom, že i tento nový majetek bude přenechán na úhradu pohledávek.

Věřitel, který převzal předlužené dědictví na úhradu pohledávek, se nestává dědicem. Vlastnické právo k majetku získá na základě rozhodnutí státního orgánu a ne z titulu dědění.

Graf č.6: Schválené dohody mezi dědici a věřiteli v ČR v letech 2005 – 2010

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

5.16. Likvidace dědictví

Dalším vynímečným skončením dědického řízení je likvidace dědictví. Likvidace dědictví nastává v případě, že dědicové neuzavřou dohodu s věřitelem. Případně, pokud dohoda nebyla schválena soudem.

Soud může nařídit likvidaci dědictví :

- vždy na návrh i bez návrhu, je-li dědictví předloženo a nedojde-li k dohodě o přenechání předloženého dědictví věřitelům k úhradě dluhů;
- na návrh státu, kterému dědictví připadlo, v tomto případě nemusí být dědictví předloženo, ale rozhodující skutečností je to, že věřitel odmítl přijetí věcí z dědictví, kterému stát nabídl k úhradě dluhu a svou hodnotou odpovídají výši dluhu. Tento postup může stát zvolit tehdy, není-li možno uhradit peněžitý dluh zcela nebo zčásti penězi z dědictví.⁶³

Soud usnesením nařídí likvidaci, a vyzve v něm věřitele, aby mu oznámili své pohledávky ve lhůtě, která je v usnesení stanovena a zároveň je upozorní, že pohledávky, které nebudou při likvidaci uspokojeny, zaniknou. Toto usnesení soud dle ustanovení § 175a odstavce 3 Občanského soudního řádu doručí účastníkům do vlastních rukou a zároveň ho vyvěsí na úřední desce.

Likvidací se majetek zůstavitele zpeněží, a to prodejem věcí buď v dražbě nebo prodejem z volné ruky. Zpeněžení provádí soudní komisař. V případě, že se jedná o prodej nemovitosti v dražbě, která se provádí dle Občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí, provádí prodej pouze soudce.

O majetku, který se neprodá, rozhodne soud usnesením, že ke dni úmrtí zůstavitele připadne státu.

Soud uhradí pohledávky postupně dle :

- a) pohledávky nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti se zpeněžením majetku,

⁶³ použité rozhodnutí R 14/71 Krajských soudů a Městského soudu v Praze, publikované v časopise Ad Notam

- b) pohledávky nákladů zůstavitelovy nemoci a přiměřených nákladů pohřbu,
- c) pohledávky zajištěné zástavním právem, zadržovacím právem, převodem práva nebo postoupením pohledávky,
- d) pohledávky nedoplatků výživného,
- e) pohledávky daní a poplatků, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku, pokud nebyly uspokojeny dle písmena c),
- f) ostatní pohledávky.

Občanský soudní řád v ustanovení § 175v uvádí další zásady rozdělení výtěžku. Pohledávky se uspokojují dle pořadí. Rozhodujícím pro pořadí je den, kdy vznikly.

Pravomocným skončením likvidace zaniknou proti dědicům neuspokojené pohledávky věřitelů. V případě, že by byli všichni věřitelé uspokojeni, tak se majetkový přebytek projedná v dědictví.⁶⁴

Tabulka č.8: Přehled o dědictvích vyřízených likvidací v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Praha	2	1	1	5	5	8
StČ	5	7	7	16	6	13
JČ	7	4	8	11	9	17
ZČ	6	3	12	14	12	12
SČ	15	4	16	12	9	18
VČ	11	2	3	20	14	16
JM	14	4	14	40	30	69
SM	7	7	30	42	17	49
Celkem	32	67	91	160	102	202

Zdroj: Údaje zaslány z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Pozn. vlastní zpracování autora

⁶⁴ § 175v odstavec 3 zákona číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

5.17. *Dodatečné projednání dědictví*

Pokud bylo dědické řízení již pravomocně ukončeno a zjistí se další zůstavitelův majetek, který nebyl v původním řízení projednán, je třeba tento majetek projednat v takzvaném dodatečném projednání dědictví. V případě, že vyjdou najevo pouze nová pasiva, řízení o dědictví se neprovede.⁶⁵

Dodatečné projednání dědictví navazuje na původní dědické řízení a účastníci jsou stejní jako v původním řízení.⁶⁶ K dodatečnému projednání dědictví přistoupí soud vždy, pokud vyjdou najevo skutečnosti, které tento postup vyžadují. Účelem dodatečného projednání je doplnění aktiv a pasiv dědictví.

Průběh dodatečného projednání je obdobný jako projednání klasické. Opatřují se hlavně podklady ohledně nového majetku.

Pro dodatečné projednání dědictví je důležité datum úmrtí zůstavitele. Pokud úmrtí nastalo před 1.1.1993 musí soudní komisař postupovat dle hmotněprávních a procesněprávních předpisů účinných ke dni úmrtí zůstavitele.

V rámci dodatečného projednání dědictví již soudní komisař znovu nezjišťuje okruh dědiců, a to ani v případě že by vyšly najevo nové skutečnosti, např. nově objevená závěť. Osoby, které by nyní chtěly uplatňovat svá dědická práva, soudní komisař odkáže na podání žaloby na ochranu oprávněného dědice dle § 485 občanského zákoníku.⁶⁷

V dodatečném projednání dědictví bývá zpravidla pověřen soudní komisař, který prováděl i původní dědické řízení.

5.18. *Odměna notáře jako soudního komisaře*

Za úkony soudního komisaře související s dědictvím náleží soudnímu komisaři odměna a dále má nárok na náhradu hotových výdajů. Tato odměna se řídí dle notářského tarifu a důležitý je především způsob ukončení dědictví. V případě, že bylo rozhodnuto ve věci, také ještě výše obvyklé ceny majetku zůstavitele, který byl předmětem dědictví.

⁶⁵ § 175x zákona číslo 99/1963 Sb. Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Schelleová, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2001, strana 69

⁶⁷ Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář, Praha 2010, strana 917

V případě zastavení dědictví, je výše odměny soudního komisaře 400 Kč. Odměna může být soudem zvýšena, a to v případě, že úkony soudního komisaře v řízení o dědictví byly mimořádně obtížné nebo časově náročné, a to nejvýše o 100%.

Základem odměny soudního komisaře je obvyklá cena zůstavitelova majetku. Odměna činí nejméně 600 Kč.

V případě, že bylo v řízení činnno více notářů či pokud notář provedl pouze některé úkony, náleží mu odměna dle ustanovení § 11 nebo dle ustanovení § 13, odpovídající rozsahu jeho činnosti.

Soudní komisaře má dále nárok na náhradu hotových výdajů v souvislosti s prováděním úkonů. Mezi tyto hotové výdaje lze zařadit poštovné, telekomunikační poplatky, překlady, opisy, cestovní výdaje.

Odměna činí :

- z prvních 100 000 Kč základu 2,0%
- z přebývajících částky až do 500 000 Kč základu 1,2%
- z přebývajících částky až do 1 000 000 Kč základu 0,9%
- z přebývajících částky až do 3 000 000 Kč základu 0,5%
- z přebývajících částky až do 20 000 000 Kč základu 0,1%

Částka nad 20 000 000 Kč se do základu nezapočítává.

Ustanovení § 92 jednacního řádu umožňuje soudnímu komisaři o požádání dědiců, aby složili zálohu na odměnu a náhradu hotových výdajů. Soudní komisař však zaplacení zálohy nemůže vymáhat.

5.19. Přehled předpisů

Dědictví se projednává dle právních předpisů platných ke dni úmrtí zůstavitele.

Dle data úmrtí zůstavitele rozlišujeme tyto právní předpisy :

a) zemřel-li zůstavitel před 1.1.1951, je nutno postupovat hmotněprávně dle Obecného zákoníku občanského z roku 1811⁶⁸ a procesněprávně dle

⁶⁸ díl druhý, první oddíl, hlava osmá až patnáctá, tedy § 531 až § 824

císařského patentu z 9.8.1854, č. 208 ř.z. o soudním řízení v nesporných právních věcech⁶⁹

b) zemřel-li zůstavitel v době od 1.1.1951 do 31.3.1964, ne nutno postupovat hmotněprávně dle středního občanského zákoníku – zákona číslo 141/1950 Sb.⁷⁰ a procesněprávně dle občanského soudního řádu z roku 1950 – zákona číslo 142/1950 Sb.⁷¹

c) zemřel-li zůstavitel v době od 1.4.1964 do 31.3.1983, je nutno postupovat hmotněprávně dle občanského zákoníku z roku 1964 – zákona číslo 40/1964 Sb. před novelou provedenou zákonem číslo 131/1982 Sb.⁷² a procesněprávně dle notářského řádu – zákona číslo 95/1963 Sb. před novelou provedenou zákonem číslo 134/1982 Sb.⁷³

d) zemřel-li zůstavitel v době od 1.4.1983 do 31.12.1991, je nutno postupovat hmotněprávně dle občanského zákoníku z roku 1964 po novele provedené zákonem číslo 131/1982 Sb.⁷⁴ a procesněprávně dle zákona číslo 95/1963 Sb. po novele provedené zákonem číslo 134/1982 Sb.⁷⁵, a to dle ustanovení uvedených pod bodem III.

e) zemřel-li zůstavitel v době od 1.1.1992 do 31.12.1992, je nutno postupovat hmotněprávně dle občanského zákoníku z roku 1964 po novele provedené zákonem číslo 509/1991 Sb.⁷⁶ a procesněprávně dle zákona číslo 95/1963 Sb. po novele provedené zákonem číslo 519/1991 Sb., a to dle ustanovení uvedených pod bodem III

f) zemřel-li zůstavitel v době od 1.1.1993 do 31.7.1998, je nutno postupovat hmotněprávně dle občanského zákoníku z roku 1964 po novele provedené zákonem číslo 509/1991 Sb.⁷⁷, dle ustanovení uvedených pod bodem III. a procesněprávně dle občanského soudního řádu – zákona číslo 99/1963 Sb., ve znění zákona číslo 263/1992 Sb.⁷⁸, a to § 175a až § 175zd

⁶⁹ druhá část, první až desátý oddíl, tedy § 20 až § 180

⁷⁰ část pátá, hlava třicátá čtvrtá až třicátá sedmá, tedy § 509 až § 561

⁷¹ část druhá, hlava šestá, tedy § 310 až § 342

⁷² část sedmá, hlava první až pátá, tedy § 460 až § 487

⁷³ část čtvrtá, hlava první, tedy § 26 až § 49

⁷⁴ úplné znění pod číslem 70/1983 Sb.

⁷⁵ úplné znění pod číslem 72/1983 Sb.

⁷⁶ úplné znění pod číslem 47/1992 Sb.

⁷⁷ úplné znění pod číslem 47/1992 Sb.

⁷⁸ úplné znění pod číslem 240/1993 Sb.

g) zemřel-li zůstavitel po 1.8.1998, postupuje se hmotněprávně dle občanského zákona z roku 1964 ve znění po novele provedené článkem II. zákona číslo 91/1998 Sb. a procesněprávně dle § 175a až § 175zd občanského soudního řádu ve znění čl. VIII. bod 2 zákona číslo 91/1998 Sb.

h) zemřel-li zůstavitel po 1.1.2001, postupuje se hmotněprávně dle občanského zákona z roku 1964 ve znění po novele provedené článkem II. zákona číslo 91/1998 Sb. a procesněprávně dle § 175a a ž § 175zd občanského soudního řádu ve znění zákona číslo 30/2000 Sb.

6. Konkrétní případy z praxe

6.1. Nález Ústavního soudu 421/99

Nálezem Ústavního soudu 421/99 ze dne 12.1.2000 bylo zrušeno ústavní stížností rozhodnutí Obvodního soudu v Praze. Usnesením byla určena obecná cena majetku, který měl zůstavitel ve společném jmění s pozůstalou manželkou a bylo rozhodnuto, co patří do dědictví, byla určena obecná cena majetku, výše dluhů a čistá hodnota dědictví a potvrzeno, že celé dědictví nabyla pozůstalá manželka. Z odůvodnění usnesení vyplývá, že při rozhodování soud vyšel ze zjištění, že zůstavitel zemřel jako bezdětný a jako jediná dědička přichází v úvahu pozůstalá manželka, která po něm dědí ze zákona ve druhé dědické skupině. Stěžovatelkou byla dcera zůstavitele a napadenému usnesení vytýkala, že bylo porušeno její základní právo na spravedlivý proces, zakotvené v čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. O výsledku dědického řízení se dozvěděla až prostřednictvím advokátní kanceláře, což bylo odpovědí na její dopis zaslaný pozůstalé manželce s žádostí o informace ohledně dědického řízení. Také uvedla, že s otcem i s pozůstalou manželkou udržovala trvalé vztahy, omezené pouze vzdáleností bydlišť.

Podstatná je právní věta Ústavního soudu, která uvádí, že neobstará-li komisař pro tvrzení dědice v dědickém řízení žádné důkazy a ani jinak takové údaje neprověří, porušuje tím ustanovení § 175d občanského soudního řádu. V odůvodnění předmětného nálezu Ústavní soud také tvrdí, že notář, pro tvrzení pozůstalé manželky neobstaral žádné důkazy ani jinak její údaje neověřoval.

6.2. Usnesení Krajského soudu v Brně 18 Co 88/94

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15.8.1994, spisová značka 18 Co 88/94 se týká prokazování pověření k provedení úkonů v řízení o dědictví notářem jako soudním komisařem.

Okresní soud, proti jehož rozhodnutí se odvolala banka, uložil bance pořádkovou pokutu za ztěžování postupu řízení poté, co nechtěla notáři poskytnout informace o zůstatku na účtu zůstavitele. Banka argumentovala tím, že není oprávněna sdělovat soukromým osobám, jimiž se notáři stali dne 1.1.1993 informace, kterou jsou chráněny bankovním tajemstvím. Ochotu sdělovat předmětné informace projevila pouze za předpokladu, že jí soud sdělí, že notář byl k projednání daného dědictví pověřen.

Krajský soud ve svém rozhodnutí konstatoval, že orgány státní správy a samosprávy, jakož i právnické osoby jsou povinny na dotaz sdělit soudu písemně nebo prostřednictvím pověřeného zástupce skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Notář, který byl jako soudní komisař pověřen dle § 38 občanského soudního řádu provedením úkonů v řízení o dědictví, není povinen prokazovat, že byl v konkrétním případě soudem pověřen. Stejně jako např. soudce není povinen prokazovat, že je soudcem určitého soudu a že byl dle rozvrhu práce pověřen projednáním konkrétní věci. Navíc pověření notáře není soudním rozhodnutím, zpravidla bývá učiněno záznamem, který je součástí spisu a nemůže být proto nikomu zasíláno a není možno vyhotovovat opisy, případně vydávat o této skutečnosti potvrzení do spisu.

Krajský soud tedy shledal, že okresní soud ve svém rozhodnutí nepochybil a napadené rozhodnutí jako věcně správné potvrdil.

7. Problematické otázky dědického řízení s návrhy na zlepšení

V současné době jsou notářům svěřovány pravomoci nejen v oblasti dědického řízení, nabývají na významu otázky odpovědnosti, morální bezúhonnosti a odborné způsobilosti notářů a dalších pracovníků notářství.

Návrh nového občanského zákoníku dává možnost zřeknout se dědického podílu za života zůstavitele. Návrh novely posiluje vůli zůstavitele na úkor vůle a představ dědiců uspořádat si vztahy podle vlastních představ. Návrh dále umožňuje, aby byly k závěti připojeny podmínky, příkazy, či aby se časově oddálil okamžik získání dědictví. Zatím však v návrhu není vyřešeno, kdo se bude starat o majetek a kdo za něj bude odpovědný do okamžiku splnění podmínek nebo příkazů.

Další vítanou změnou je možnost zavedení institutu vykonavatele závěti, který by doplnil funkce soudního komisaře a přispěl by tak k vyplnění vůle zůstavitele. Mezi další stanovené povinnosti patří dohled nad řádným naložením zůstavitelova těla dle jeho přání v poslední vůli a také, stanoví-li tak zůstavitel, povinnost zařídit jeho pohřeb a opatřit pohřebiště.

Nová úprava si klade za cíl zajistit větší míru zůstavitelovy svobody, a to zejména v oblasti majetkových práv.

Nová úprava počítá s možností opětovného zavedení institutu ležící pozůstalosti. Rozdíl při nabývání dědictví okamžikem smrti či právní mocí rozhodnutí jsem osobně nezaznamenala.

8. Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo objasnit průběh dědického řízení podle nově připravovaného občanského zákoníku a zejména pak seznámit s připravovanými změnami z tohoto zákona. Zaměřila jsem se na všechny fáze dědického řízení, a to od jeho počátku, kdy na základě úmrtí fyzické osoby dojde k zahájení dědického řízení, přes možné druhy vypořádání mezi dědici až po samotné skončení dědického řízení .

Při zpracování své práce jsem vycházela ze studia odborné literatury, právních předpisů, z internetu, časopisů Ad notam a judikátů, které se zaměřují na oblast dědického práva a především na jeho chystané změny související s novým občanským zákoníkem.

Smyslem mé práce je také zamyšlení se nad funkčností a propracovaností právní úpravy a další budoucí vývoj. Myslím, že právní úprava notáře jakou soudního komisaře je celkem ucelená a léty prověřená.

Slyšela jsem názory, že by se notářům měla dědická agenda odebrat. S takovým řešením bych ovšem nesouhlasila. Myslím, že v současné době notáři jako soudní komisaři v dědickém řízení dost usnadňují práci soudům a pokud by se jim dědická agenda odebrala, mohlo by to znamenat přetížení soudů. Bylo by potřeba rozšířit současný stav soudců nebo vyšších soudních úředníků a dalších administrativních pracovníků, aby byla nahrazena práce soudních komisařů v dědickém řízení.

K ulehčení práce soudních komisařů by pomohla elektronická databáze, která by obsahovala informace, které potřebuje soudní komisař v prvních fázích dědického řízení. Například by mohl mít přístup do elektronické evidence obyvatel, kde by snadno a rychle zjistil adresy dědiců.

Urychlení dědického řízení by bylo možné, pokud by se zvýšil počet notářů. Ohledně účastníků by mohlo dojít ke zpřísnění zákona, aby nedocházelo k prodlužování dědického řízení.

Zajímavý je návrh nového občanského zákoníku, který počítá s vedlejšími doložkami v závěti. Možnost učinit v závěti další podmínky by určitě měla své výhody i nevýhody.

Nový kodex by měl obsahovat i některé nové instituty jako dědická smlouva. Dědickou smlouvu by mohli uzavřít manželé notářským zápisem.

Smlouva by obsahovala slib manžela, že budoucí pozůstalost náleží druhému manželovi, který tento slib přijme. Myslím, že by se tak předešlo spoustě sporům mezi dědici.

Resumé

The aim of my thesis was to clarify the course of probate proceedings under the new Civil Code and prepared especially familiar with the envisaged changes of this Act. I focused on all phases of inheritance, from its beginning, when the death of individuals will start probate proceedings, despite the kinds of settlement between the heirs to the very end of the probate proceedings.

When processing my work I have relied on literature studies, law, internet, magazines Ad NOTAM and case law, which focus on the area of inheritance law, and especially on his forthcoming changes associated with the new Civil Code.

The purpose of my work is a reflection on the functionality and sophistication of legislation and other future developments. I think the law notary as a court commissioner is quite comprehensive and time-proven.

I've heard opinions that the notaries had an agenda to remove inheritance. With such a solution would, however, disagreed. I think at the present time as a court commissioners notaries in probate proceedings enough to facilitate the work of courts and if they went inheritance proceedings, it could mean overloading the courts. It would need to extend the current status of judges and senior court officials and other administrative staff, to be replaced by labor commissioners court in probate proceedings.

To facilitate the work of court commissioners would help electronic database that would contain information that needs judicial commissioner in the early stages of succession. For example, could have access to electronic records of people, which would quickly and easily find addresses of the heirs.

Speeding up the inheritance would be possible if the increased number of notaries. Regarding the participants could lead to tightening the law to avoid extending the probate proceedings.

An interesting proposal for a new Civil Code, which allows for side-clauses in the will. Possibility to make a will in other conditions would certainly have its advantages and disadvantages.

The new code should also contain some new institutes as inheritance contract. Inheritance treaty could enter into married CSS. The contract would

include her husband promise that the future belongs to the estate of the other spouse who take this vow. I think that this would avoid many disputes among heirs.

9. Seznam použitých zdrojů

- 1) Schelleová, Notářství, Zlín Živa 1994, ISBN 80-901745-1-5
- 2) Bureš a kolektiv, Občanský soudní řád-komentář 1.díl, Praha 2006, ISBN 80-7179-378
- 3) Mikeš, Muzikář, Dědické právo, Linde Praha 2003, ISBN 80-7201-552-4
- 4) Jindřich, Bílek a kolektiv, Notářský řád a řízení o dědictví, Praha 2005, ISBN 80-7179-865-7
- 5) Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář 4, Praha 2010, ISBN 978-80-7400-181-9
- 6) Fiala, Přehled judikatury ve věcech dědických, Praha ASPI 2006, ISBN 80-7357-182-X
- 7) Schelleová a kolektiv, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2007, ISBN 97-80-251-1659
- 8) JUDr.Jiří Mikeš, Dědictví a právo, Informatorium 1993, ISBN 80-85427-10-9
- 9) Kučera, Dědictví, Linde Praha 2001, ISBN 80-7201-271-1
- 10) Bílek, Fiala, Jindřich, Notářský řád a řízení o dědictví-komentář, Praha 2010, ISBN 978-80-7400-181-9
- 11) Schelleová, Dědictví a dědické právo, Computer Press 2001, ISBN 80-7226-530-X
- 12) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- 13) Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- 14) Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti
- 15) Zákon č. 301/2001 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- 16) Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby
- 17) Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

- 18) Zákon č. 344/1992 Sb. o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- 19) Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy
- 20) Vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví v platném znění
- 21) http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm
- 22) pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu, e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011
- 23) http://www.pf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-dokumenty/KOP/prednasky_obcanske_pravo/OP_-_PRAVO_DEDICKE.ppt#67, ze dne 20.10.2011
- 24) http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni_navrh_obcanskeho_zakoniku_2011_DZ.pdf, ze dne 28.11.2011
- 25) http://notar-praha.com/docs/Protokol_PS.doc, ze dne 28.11.2011

10. Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf č.1: Počet neplatnosti závětí podle krajů v letech 2007 – 2010

Graf č. 2: Pohled na dědická řízení v ČR

Graf č.3: Pohled na celkový počet případných dědictví státu v ČR

Graf č.4: Přehled o potvrzených dědictvích jedním dědicem

Graf č.5: Počet schválených dohody o vypořádání dědictví v ČR v r. 2010

Graf č.6: Schválené dohody mezi dědici a věřiteli v ČR v letech 2005 – 2010

Graf č.7 :znázorňuje tendence úmrtí ve městě Chomutov za posledních deset let

Graf č.8: Počet úmrtí v Kadani v letech 2001 – 2010

Graf č.9: Porovnání úmrtí Kadaň x Chomutov

Seznam tabulek

Tabulka č.1: Počet neplatnosti závětí podle krajů v letech 2007 - 2010

Tabulka č. 2: Příklad dědění v 1 dědické skupině

Tabulka č. 3: Příklad dědění ve 2 dědické skupině

Tabulka č.4: Příklad dědění ve 3 dědické skupině

Tabulka č.5: Příklad dědění ve 4 dědické skupině

Tabulka č.6: Počet případných dědictví státu podle krajů v letech 2005 – 2010

Tabulka č.7 : Počty schválených dohod o vypořádání dědictví od r. 2005 - 2010

Tabulka č.8: Přehled o dědictvích vyřizovaných likvidací v letech 2005 – 2010

11. Přílohy

Příloha č. 1⁷⁹

Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2010)

Pro přesné počty jsem si vybrala konkrétní okres, a to Chomutov. Zde jsou počty zemřelých od roku 2000 do roku 2010.

Rok	Číslo obce	Název obce	Stav 1.1.	Zemřelí
2000	562980	Bílence	185	3
2001	562980	Bílence	179	3
2002	562980	Bílence	193	2
2003	562980	Bílence	196	2
2004	562980	Bílence	206	3
2005	562980	Bílence	211	1
2006	562980	Bílence	219	-
2007	562980	Bílence	229	3
2008	562980	Bílence	233	1
2009	562980	Bílence	243	2
2010	562980	Bílence	248	6
2000	562998	Blatno	308	5
2001	562998	Blatno	313	3
2002	562998	Blatno	329	4

⁷⁹ http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm ze dne 20.11.2011

2003	562998	Blatno	336	2
2004	562998	Blatno	342	2
2005	562998	Blatno	353	2
2006	562998	Blatno	354	6
2007	562998	Blatno	368	3
2008	562998	Blatno	371	6
2009	562998	Blatno	374	4
2010	562998	Blatno	385	9
2000	563005	Boleboř	166	2
2001	563005	Boleboř	191	2
2002	563005	Boleboř	193	1
2003	563005	Boleboř	194	1
2004	563005	Boleboř	197	3
2005	563005	Boleboř	197	1
2006	563005	Boleboř	203	-
2007	563005	Boleboř	202	5
2008	563005	Boleboř	206	3
2009	563005	Boleboř	215	2
2010	563005	Boleboř	232	2
2000	563013	Březno	1 100	17
2001	563013	Březno	1 206	13
2002	563013	Březno	1 195	14
2003	563013	Březno	1 207	12
2004	563013	Březno	1 220	14
2005	563013	Březno	1 207	16
2006	563013	Březno	1 215	8
2007	563013	Březno	1 232	11
2008	563013	Březno	1 236	10
2009	563013	Březno	1 258	14
2010	563013	Březno	1 273	12
2000	563021	Černovice	352	7
2001	563021	Černovice	377	4
2002	563021	Černovice	392	6
2003	563021	Černovice	397	5
2004	563021	Černovice	413	7
2005	563021	Černovice	431	6
2006	563021	Černovice	467	3
2007	563021	Černovice	483	6
2008	563021	Černovice	504	4
2009	563021	Černovice	519	4
2010	563021	Černovice	523	5
2000	563048	Domašín	73	-
2001	563048	Domašín	152	2
2002	563048	Domašín	141	-
2003	563048	Domašín	107	1
2004	563048	Domašín	98	2
2005	563048	Domašín	94	3
2006	563048	Domašín	94	2
2007	563048	Domašín	85	2
2008	563048	Domašín	94	1
2009	563048	Domašín	98	2
2010	563048	Domašín	111	-
2000	563056	Droužkovice	503	5
2001	563056	Droužkovice	515	8

2002	563056	Droužkovice	523	5
2003	563056	Droužkovice	544	5
2004	563056	Droužkovice	568	5
2005	563056	Droužkovice	595	10
2006	563056	Droužkovice	600	4
2007	563056	Droužkovice	617	3
2008	563056	Droužkovice	646	6
2009	563056	Droužkovice	674	7
2010	563056	Droužkovice	717	7
2000	563064	Hora Svatého Šebestiána	199	3
2001	563064	Hora Svatého Šebestiána	213	4
2002	563064	Hora Svatého Šebestiána	218	1
2003	563064	Hora Svatého Šebestiána	243	1
2004	563064	Hora Svatého Šebestiána	253	1
2005	563064	Hora Svatého Šebestiána	277	6
2006	563064	Hora Svatého Šebestiána	243	2
2007	563064	Hora Svatého Šebestiána	235	5
2008	563064	Hora Svatého Šebestiána	251	2
2009	563064	Hora Svatého Šebestiána	270	1
2010	563064	Hora Svatého Šebestiána	261	1
2000	563072	Hrušovany	243	1
2001	563072	Hrušovany	246	2
2002	563072	Hrušovany	258	1
2003	563072	Hrušovany	274	6
2004	563072	Hrušovany	272	4
2005	563072	Hrušovany	300	2
2006	563072	Hrušovany	379	3
2007	563072	Hrušovany	402	1
2008	563072	Hrušovany	443	4
2009	563072	Hrušovany	472	7
2010	563072	Hrušovany	494	4
2000	563081	Chbany	522	1
2001	563081	Chbany	596	6
2002	563081	Chbany	610	4
2003	563081	Chbany	604	6
2004	563081	Chbany	613	4
2005	563081	Chbany	608	5
2006	563081	Chbany	613	8
2007	563081	Chbany	613	11
2008	563081	Chbany	619	6
2009	563081	Chbany	612	8
2010	563081	Chbany	612	7
2000	562971	Chomutov	51 405	500
2001	562971	Chomutov	51 083	495
2002	562971	Chomutov	50 795	516
2003	562971	Chomutov	50 514	494
2004	562971	Chomutov	50 251	503
2005	562971	Chomutov	50 176	505
2006	562971	Chomutov	50 027	478
2007	562971	Chomutov	49 817	500
2008	562971	Chomutov	49 882	465
2009	562971	Chomutov	49 926	516
2010	562971	Chomutov	49 795	490
2000	563099	Jirkov	20 738	195

2001	563099	Jirkov	20 643	180
2002	563099	Jirkov	20 786	203
2003	563099	Jirkov	20 856	239
2004	563099	Jirkov	21 056	233
2005	563099	Jirkov	21 203	223
2006	563099	Jirkov	21 093	172
2007	563099	Jirkov	21 006	193
2008	563099	Jirkov	20 924	197
2009	563099	Jirkov	20 894	180
2010	563099	Jirkov	20 923	198
2000	563102	Kadaň	17 854	140
2001	563102	Kadaň	17 585	188
2002	563102	Kadaň	17 532	181
2003	563102	Kadaň	17 630	210
2004	563102	Kadaň	17 639	171
2005	563102	Kadaň	17 731	164
2006	563102	Kadaň	17 807	181
2007	563102	Kadaň	17 676	153
2008	563102	Kadaň	17 901	177
2009	563102	Kadaň	18 042	211
2010	563102	Kadaň	17 964	176
2000	563111	Kalek	134	1
2001	563111	Kalek	156	1
2002	563111	Kalek	161	3
2003	563111	Kalek	168	2
2004	563111	Kalek	170	2
2005	563111	Kalek	169	1
2006	563111	Kalek	183	3
2007	563111	Kalek	223	2
2008	563111	Kalek	215	1
2009	563111	Kalek	215	4
2010	563111	Kalek	213	5
2000	563129	Kláštorec nad Ohří	16 148	136
2001	563129	Kláštorec nad Ohří	15 759	170
2002	563129	Kláštorec nad Ohří	15 700	143
2003	563129	Kláštorec nad Ohří	15 688	124
2004	563129	Kláštorec nad Ohří	15 695	160
2005	563129	Kláštorec nad Ohří	15 659	151
2006	563129	Kláštorec nad Ohří	15 593	146
2007	563129	Kláštorec nad Ohří	15 546	145
2008	563129	Kláštorec nad Ohří	15 521	137
2009	563129	Kláštorec nad Ohří	15 594	134
2010	563129	Kláštorec nad Ohří	15 562	141
2000	563137	Kovářská	1 464	10
2001	563137	Kovářská	1 401	12
2002	563137	Kovářská	1 402	8
2003	563137	Kovářská	1 338	17
2004	563137	Kovářská	1 320	11
2005	563137	Kovářská	1 305	12
2006	563137	Kovářská	1 287	13
2007	563137	Kovářská	1 289	6
2008	563137	Kovářská	1 264	20
2009	563137	Kovářská	1 231	11
2010	563137	Kovářská	1 221	16

2000	563315	Kryštofovy Hamry	77	2
2001	563315	Kryštofovy Hamry	90	-
2002	563315	Kryštofovy Hamry	87	1
2003	563315	Kryštofovy Hamry	66	-
2004	563315	Kryštofovy Hamry	60	-
2005	563315	Kryštofovy Hamry	57	-
2006	563315	Kryštofovy Hamry	55	-
2007	563315	Kryštofovy Hamry	56	-
2008	563315	Kryštofovy Hamry	55	1
2009	563315	Kryštofovy Hamry	60	1
2010	563315	Kryštofovy Hamry	71	3
2000	563161	Křimov	60	2
2001	563161	Křimov	152	2
2002	563161	Křimov	159	3
2003	563161	Křimov	182	3
2004	563161	Křimov	189	1
2005	563161	Křimov	185	3
2006	563161	Křimov	187	1
2007	563161	Křimov	218	2
2008	563161	Křimov	304	3
2009	563161	Křimov	319	4
2010	563161	Křimov	335	2
2000	563188	Libědice	206	2
2001	563188	Libědice	201	4
2002	563188	Libědice	208	2
2003	563188	Libědice	215	3
2004	563188	Libědice	202	3
2005	563188	Libědice	203	3
2006	563188	Libědice	203	1
2007	563188	Libědice	199	1
2008	563188	Libědice	216	3
2009	563188	Libědice	232	2
2010	563188	Libědice	239	4
2000	546518	Loučná	56	1
2001	546518	Loučná	68	-
2002	546518	Loučná	81	1
2003	546518	Loučná	89	-
2004	546518	Loučná pod Klínovcem	89	1
2005	546518	Loučná pod Klínovcem	88	-
2006	546518	Loučná pod Klínovcem	92	-
2007	546518	Loučná pod Klínovcem	93	-
2008	546518	Loučná pod Klínovcem	85	-
2009	546518	Loučná pod Klínovcem	86	1
2010	546518	Loučná pod Klínovcem	90	1
2000	563200	Málkov	480	3
2001	563200	Málkov	501	5
2002	563200	Málkov	503	5
2003	563200	Málkov	525	10
2004	563200	Málkov	539	6
2005	563200	Málkov	538	4
2006	563200	Málkov	561	3
2007	563200	Málkov	572	4
2008	563200	Málkov	609	7
2009	563200	Málkov	639	5

2010	563200	Málkov	659	6
2000	563218	Mašřov	721	26
2001	563218	Mašřov	692	17
2002	563218	Mašřov	689	22
2003	563218	Mašřov	674	12
2004	563218	Mašřov	679	21
2005	563218	Mašřov	669	25
2006	563218	Mašřov	648	18
2007	563218	Mašřov	633	16
2008	563218	Mašřov	629	12
2009	563218	Mašřov	631	11
2010	563218	Mašřov	632	24
2000	563226	Měděnec	154	4
2001	563226	Měděnec	157	-
2002	563226	Měděnec	152	2
2003	563226	Měděnec	151	3
2004	563226	Měděnec	158	2
2005	563226	Měděnec	154	2
2006	563226	Měděnec	154	1
2007	563226	Měděnec	152	1
2008	563226	Měděnec	154	4
2009	563226	Měděnec	149	-
2010	563226	Měděnec	151	5
2000	563242	Místo	342	2
2001	563242	Místo	381	3
2002	563242	Místo	374	10
2003	563242	Místo	352	3
2004	563242	Místo	335	4
2005	563242	Místo	318	3
2006	563242	Místo	318	3
2007	563242	Místo	322	4
2008	563242	Místo	333	2
2009	563242	Místo	352	4
2010	563242	Místo	353	5
2000	546160	Nezabylice	182	2
2001	546160	Nezabylice	198	4
2002	546160	Nezabylice	183	5
2003	546160	Nezabylice	187	1
2004	546160	Nezabylice	187	2
2005	546160	Nezabylice	175	2
2006	546160	Nezabylice	173	4
2007	546160	Nezabylice	176	2
2008	546160	Nezabylice	199	1
2009	546160	Nezabylice	213	1
2010	546160	Nezabylice	202	2
2000	563269	Okounov	222	2
2001	563269	Okounov	253	4
2002	563269	Okounov	268	2
2003	563269	Okounov	266	1
2004	563269	Okounov	287	2
2005	563269	Okounov	306	-
2006	563269	Okounov	312	2
2007	563269	Okounov	323	4
2008	563269	Okounov	335	5

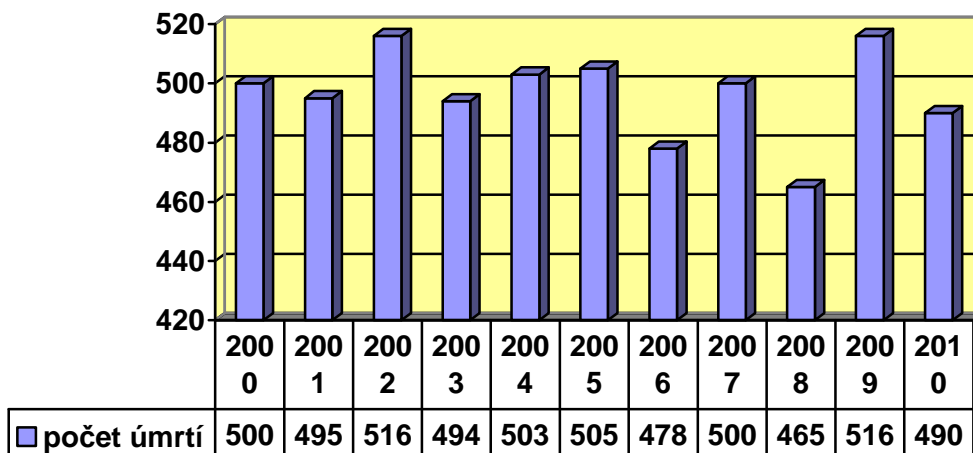
2009	563269	Okounov	329	-
2010	563269	Okounov	329	7
2000	563277	Otvice	500	4
2001	563277	Otvice	521	5
2002	563277	Otvice	517	3
2003	563277	Otvice	547	6
2004	563277	Otvice	558	7
2005	563277	Otvice	575	3
2006	563277	Otvice	590	9
2007	563277	Otvice	594	3
2008	563277	Otvice	599	3
2009	563277	Otvice	597	13
2010	563277	Otvice	612	4
2000	563285	Perštejn	981	6
2001	563285	Perštejn	1 021	7
2002	563285	Perštejn	1 025	11
2003	563285	Perštejn	1 007	7
2004	563285	Perštejn	1 017	10
2005	563285	Perštejn	1 009	8
2006	563285	Perštejn	1 051	8
2007	563285	Perštejn	1 056	9
2008	563285	Perštejn	1 067	11
2009	563285	Perštejn	1 092	7
2010	563285	Perštejn	1 095	8
2000	546062	Pesvice	93	2
2001	546062	Pesvice	97	5
2002	546062	Pesvice	100	-
2003	546062	Pesvice	97	-
2004	546062	Pesvice	92	1
2005	546062	Pesvice	95	4
2006	546062	Pesvice	96	-
2007	546062	Pesvice	102	-
2008	546062	Pesvice	111	-
2009	546062	Pesvice	107	3
2010	546062	Pesvice	100	2
2000	563293	Pětipsy	185	-
2001	563293	Pětipsy	193	1
2002	563293	Pětipsy	210	1
2003	563293	Pětipsy	224	4
2004	563293	Pětipsy	211	2
2005	563293	Pětipsy	217	1
2006	563293	Pětipsy	205	3
2007	563293	Pětipsy	194	1
2008	563293	Pětipsy	199	2
2009	563293	Pětipsy	197	3
2010	563293	Pětipsy	208	6
2000	546071	Račetice	225	4
2001	546071	Račetice	235	2
2002	546071	Račetice	234	-
2003	546071	Račetice	230	-
2004	546071	Račetice	237	2
2005	546071	Račetice	228	5
2006	546071	Račetice	351	1
2007	546071	Račetice	373	1

2008	546071	Račetice	375	1
2009	546071	Račetice	374	6
2010	546071	Račetice	362	1
2000	563323	Radonice	1 139	12
2001	563323	Radonice	1 143	11
2002	563323	Radonice	1 138	13
2003	563323	Radonice	1 152	6
2004	563323	Radonice	1 190	21
2005	563323	Radonice	1 183	16
2006	563323	Radonice	1 173	12
2007	563323	Radonice	1 185	9
2008	563323	Radonice	1 192	8
2009	563323	Radonice	1 210	13
2010	563323	Radonice	1 206	12
2000	563331	Rokle	153	2
2001	563331	Rokle	219	4
2002	563331	Rokle	226	-
2003	563331	Rokle	233	1
2004	563331	Rokle	234	2
2005	563331	Rokle	239	1
2006	563331	Rokle	249	2
2007	563331	Rokle	254	3
2008	563331	Rokle	272	2
2009	563331	Rokle	266	1
2010	563331	Rokle	291	-
2000	563340	Spořice	880	8
2001	563340	Spořice	877	9
2002	563340	Spořice	897	13
2003	563340	Spořice	923	12
2004	563340	Spořice	955	14
2005	563340	Spořice	1 033	9
2006	563340	Spořice	1 048	12
2007	563340	Spořice	1 067	12
2008	563340	Spořice	1 123	9
2009	563340	Spořice	1 167	17
2010	563340	Spořice	1 216	7
2000	563358	Strupčice	633	6
2001	563358	Strupčice	650	7
2002	563358	Strupčice	657	9
2003	563358	Strupčice	638	9
2004	563358	Strupčice	639	5
2005	563358	Strupčice	622	6
2006	563358	Strupčice	635	4
2007	563358	Strupčice	668	12
2008	563358	Strupčice	678	10
2009	563358	Strupčice	704	9
2010	563358	Strupčice	716	10
2000	563382	Údlice	979	13
2001	563382	Údlice	1 001	7
2002	563382	Údlice	1 017	12
2003	563382	Údlice	1 021	20
2004	563382	Údlice	1 039	9
2005	563382	Údlice	1 078	9
2006	563382	Údlice	1 091	7

2007	563382	Údlice	1 098	10
2008	563382	Údlice	1 099	16
2009	563382	Údlice	1 097	9
2010	563382	Údlice	1 104	15
2000	563404	Vejpřty	3 399	35
2001	563404	Vejpřty	3 334	39
2002	563404	Vejpřty	3 309	52
2003	563404	Vejpřty	3 322	55
2004	563404	Vejpřty	3 273	35
2005	563404	Vejpřty	3 238	41
2006	563404	Vejpřty	3 261	42
2007	563404	Vejpřty	3 237	43
2008	563404	Vejpřty	3 280	45
2009	563404	Vejpřty	3 314	46
2010	563404	Vejpřty	3 299	37
2000	563412	Veliká Ves	287	11
2001	563412	Veliká Ves	272	2
2002	563412	Veliká Ves	267	-
2003	563412	Veliká Ves	262	4
2004	563412	Veliká Ves	252	1
2005	563412	Veliká Ves	254	8
2006	563412	Veliká Ves	260	5
2007	563412	Veliká Ves	268	-
2008	563412	Veliká Ves	287	1
2009	563412	Veliká Ves	284	-
2010	563412	Veliká Ves	297	4
2000	563439	Vilémov	606	8
2001	563439	Vilémov	594	7
2002	563439	Vilémov	590	9
2003	563439	Vilémov	574	14
2004	563439	Vilémov	575	4
2005	563439	Vilémov	582	8
2006	563439	Vilémov	572	4
2007	563439	Vilémov	563	6
2008	563439	Vilémov	566	7
2009	563439	Vilémov	575	2
2010	563439	Vilémov	598	5
2000	563463	Vrskmaň	206	4
2001	563463	Vrskmaň	214	3
2002	563463	Vrskmaň	208	1
2003	563463	Vrskmaň	209	3
2004	563463	Vrskmaň	214	4
2005	563463	Vrskmaň	219	5
2006	563463	Vrskmaň	225	3
2007	563463	Vrskmaň	237	2
2008	563463	Vrskmaň	243	6
2009	563463	Vrskmaň	237	4
2010	563463	Vrskmaň	245	7
2000	563471	Všehrđy	135	1
2001	563471	Všehrđy	138	2
2002	563471	Všehrđy	134	1
2003	563471	Všehrđy	133	1
2004	563471	Všehrđy	134	3
2005	563471	Všehrđy	127	1

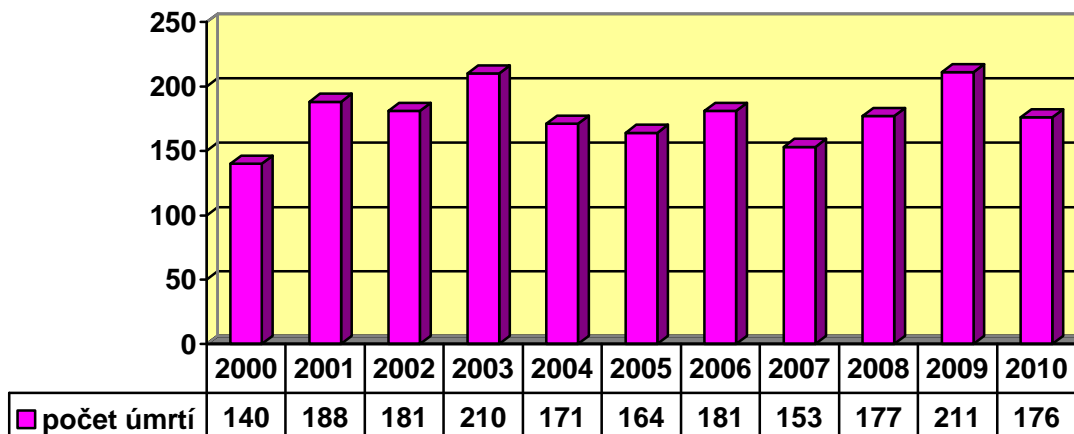
2006	563471	Všehrды	121	-
2007	563471	Všehrды	126	1
2008	563471	Všehrды	127	-
2009	563471	Všehrды	119	3
2010	563471	Všehrды	105	1
2000	563480	Všestudy	187	2
2001	563480	Všestudy	178	-
2002	563480	Všestudy	177	-
2003	563480	Všestudy	176	2
2004	563480	Všestudy	176	1
2005	563480	Všestudy	176	4
2006	563480	Všestudy	182	1
2007	563480	Všestudy	174	1
2008	563480	Všestudy	178	2
2009	563480	Všestudy	177	4
2010	563480	Všestudy	174	2
2000	563498	Výsluní	189	3
2001	563498	Výsluní	208	4
2002	563498	Výsluní	210	-
2003	563498	Výsluní	214	5
2004	563498	Výsluní	219	3
2005	563498	Výsluní	208	4
2006	563498	Výsluní	205	2
2007	563498	Výsluní	212	3
2008	563498	Výsluní	224	1
2009	563498	Výsluní	272	2
2010	563498	Výsluní	266	4
2000	563501	Vysoká Pec	756	9
2001	563501	Vysoká Pec	761	14
2002	563501	Vysoká Pec	778	8
2003	563501	Vysoká Pec	779	10
2004	563501	Vysoká Pec	803	13
2005	563501	Vysoká Pec	812	5
2006	563501	Vysoká Pec	836	5
2007	563501	Vysoká Pec	865	4
2008	563501	Vysoká Pec	894	7
2009	563501	Vysoká Pec	917	6
2010	563501	Vysoká Pec	949	7
1973	242200	73-OPRAVA	-	2

Graf č.7:znázorňuje tendence úmrtí ve městě Chomutov za posledních deset let.

Pro porovnání jsem si vybrala ještě jedno město poblíž Chomutova, a to Kadaň.

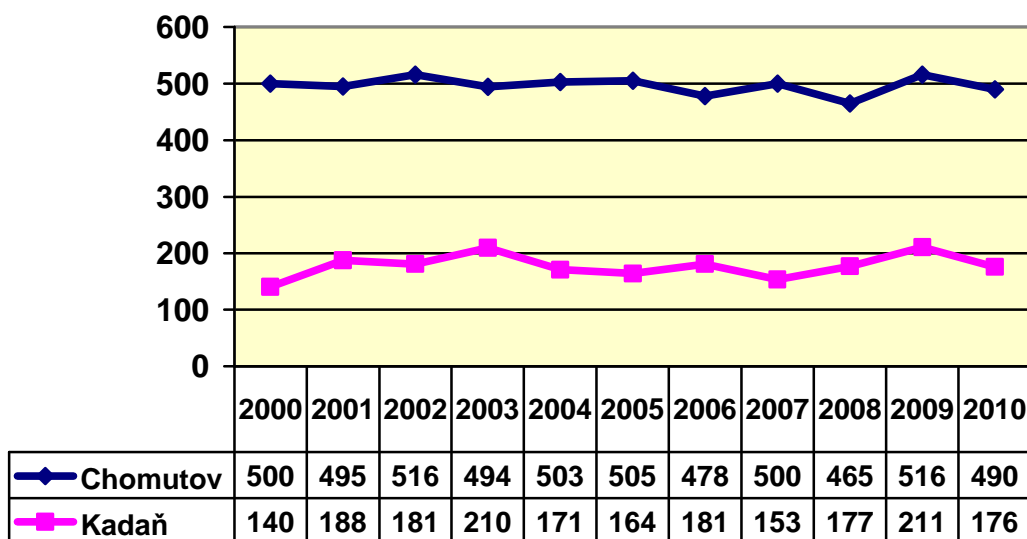
Graf č.8: Počet úmrtí v Kadani v letech 2001 – 2010

Pozn. vlastní zpracování autora

A ještě graf pro celkové porovnání.

Graf č.9: Porovnání úmrtí Kadaň x Chomutov

Za devět měsíců roku 2010 **zemřelo** 78,4 tisíce osob, což bylo o 1,6 tisíce méně než během stejného období roku 2009. Lze očekávat, že po započtení dodatků do definitivních výsledků bude pokles počtu zemřelých nižší a úroveň úmrtnosti zůstane zhruba na úrovni roku 2009. Struktura zemřelých podle příčin smrti zůstává rovněž neměnná. Nejvíce úmrtí, více než polovina, připadlo na onemocnění oběhového systému (39,3 tisíce zemřelých), 20,8 tisíce osob zemřelo na zhoubné novotvary, 4,5 tisíce na nemoci dýchacího ústrojí a 4,4 tisíce úmrtí bylo důsledkem tzv. vnějších příčin (dopravní nehody, pády, sebevraždy, násilná úmrtí, otravy aj.). Podíl těchto čtyř skupin příčin smrti představuje plných 88 % všech úmrtí za tři čtvrtletí 2010. Počet zemřelých kojenců i kojenecká úmrtnost byly opět nižší. Z deseti tisíc narozených dětí zemřelo před prvními narozeninami 25 kojenců.

Příloha č. 2

Data zaslaná z pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR, odbor dohledu,
e-mail: PJirsova@msp.justice.cz, ze dne 7.4.2011

Datum: 07.04.2011
Cas: 09:39:20

Přehled o pravomocných rozhodnutích soudů v občanskoprávních věcech podle druhů sporů Krajské a okresní soudy - počet věcí (spisů)

	Praha	stČ	JČ	ZČ	sČ	vČ	JM	SM	ČR
801 - práva na ochranu osobnosti	241	59	23	21	46	35	115	130	670
802 - zajištění závazků (smluvní pokuta, ručení apod.)	239	87	73	322	241	129	679	142	1912
805 - prodej v obchodě - odpovědnost za vady prodané věci	49	6	3	6	2	10	13	20	109
806 - prodej v obchodě - spory o zaplacení kupní ceny	75	189	19	7	5	6	29	43	373
807 - prodej v obchodě - jiné spory	12	8	5	3	1	6	9	2	46
808 - půjčování věcí - vrácení	68	5	6	7	6	13	13	6	124
809 - půjčování věcí - spory o zaplacení půjčového	52	46	26	21	70	44	55	18	332
810 - půjčování věcí - jiné spory	29	14	2	12	5	4	9	6	81
811 - zhotovení věci na zakázku - odpovědnost za vady zhotovené věci	5	4	1	0	5	7	4	7	33
812 - zhotovení věci na zakázku - jiné spory	25	11	5	4	18	1	7	12	83
820 - oprava úprava věci - odpovědnost za vady	11	8	0	4	11	6	16	9	65
822 - oprava a úprava věci - jiné spory	25	22	11	6	19	3	11	22	119
823 - kupní smlouva a spory s ní související	879	611	216	230	578	359	547	688	4108
825 - spory ze smluv o dílo	353	320	153	166	150	219	219	261	1841
826 - spory ze smluv příkazních obecně	26	30	17	88	19	14	21	20	235
827 - příkazní smlouva - obstarání věcí	27	5	2	13	64	10	7	5	133
828 - příkazní smlouva - obstarání prodeje věci	22	1	0	1	8	1	31	8	72
829 - jednatelství bez příkazu	4	0	1	0	1	0	0	0	6
830 - spory ze smluv o úschově	9	0	1	3	0	1	2	0	16
832 - obstaravatelské služby	148	45	27	25	21	22	207	93	588
850 - ubytovací služby	35	7	7	17	22	23	23	24	158
852 - smlouva zprostředkovatelská	296	43	40	39	39	22	144	94	717
853 - přepravní služby - osobní přeprava	335	431	37	32	6	198	122	62	1223
855 - přepravní služby - nákladní přeprava	266	168	19	7	55	74	253	157	999
861 - spory z půjček (peněžní ústavy)	1756	1365	630	294	479	485	592	558	6159
863 - spory z půjček (jiné právnické osoby)	489	1985	358	167	683	340	1961	954	6937
866 - úhrada za dodávku elektrické energie a plynu	3760	1682	615	1810	3311	1280	1300	3454	17212
867 - úhrada za dodávku vody (stočné)	81	72	57	111	132	48	125	97	723
868 - Spory z neplacení telefonních poplatků	74	80	11	26	63	37	43	28	362
869 - pojistné smlouvy - placení pojistného	8031	5030	2678	4198	6252	3581	5993	6629	42392
872 - pojistné smlouvy - plnění z pojistné udalosti	477	163	78	170	110	102	182	182	1464
873 - ostatní smlouvy z pojištění	405	14	8	12	13	6	11	39	508
875 - spory z půjček mezi fyzickými osobami	377	371	224	249	324	323	555	560	2983
882 - výměna	1	0	0	0	0	1	1	0	3
883 - darování	14	11	9	13	11	20	38	16	132
884 - smlouva o sdružení	5	1	5	4	2	2	5	5	29
893 - dědění majetku - neplatnost závětí	14	7	5	4	11	3	15	15	74
894 - dědění majetku - vydání dědictví oprávněnému dědici	7	8	0	5	11	4	8	2	45
895 - ostatní spory z dědického práva	67	38	16	20	35	30	59	49	314
897 - ostatní spory podle občanského zákoníku	2076	928	725	647	1285	991	1298	1736	9686
Celkem skupina	20865	13875	6113	8764	14114	8460	14722	16153	103066

Přehled o pravomocných rozhodnutích soudů v občanskoprávních věcech podle druhů sporů

Krajské a okresní soudy - počet věcí (spisů)

	Praha	stč	JČ	ZČ	sč	vč	JM	SM	ČR
Celkem skupina	1240	1208	531	737	1009	1093	1902	1841	9561
Jiná práva upravená občanským zákoníkem									
801 - práva na ochranu osobnosti	184	39	9	33	48	43	94	101	551
802 - zajištění závazků (smluvní pokuta, ručení apod.)	324	173	83	751	803	258	818	213	3423
805 - prodej v obchodě - odpovědnost za vady prodané věci	48	4	5	6	7	13	22	26	131
806 - prodej v obchodě - spory o zaplacení kupní ceny	71	321	37	45	17	27	48	44	610
807 - prodej v obchodě - jiné spory	15	9	3	1	1	17	13	3	62
808 - půjčování věcí - vrácení	51	8	8	27	9	11	3	9	126
809 - půjčování věcí - spory o zaplacení půjčového	80	81	22	36	82	20	101	20	442
810 - půjčování věcí - jiné spory	24	17	3	11	7	7	5	5	79
811 - zhotovení věcí na zakázku - odpovědnost za vady zhotovené věci	6	1	1	1	4	3	7	4	27
812 - zhotovení věcí na zakázku - jiné spory	33	45	24	2	10	12	14	17	158
820 - oprava úprava věcí - odpovědnost za vady	10	0	0	3	1	4	6	9	33
822 - oprava a úprava věcí - jiné spory	66	36	28	9	19	45	10	34	247
823 - kupní smlouva a spory s ní souvisejí	776	1065	367	400	616	667	676	898	5465
825 - spory ze smluv o dílo	416	370	222	228	213	310	286	292	2337
826 - spory ze smluv příkazních obecně	26	35	26	77	53	22	48	26	313
827 - příkazní smlouva - obstarání věcí	27	15	7	19	119	12	7	7	213
828 - příkazní smlouva - obstarání prodeje věcí	15	11	1	0	16	1	32	8	84
829 - jednateřství bez příkazu	6	0	0	2	0	0	0	2	10
830 - spory ze smluv o úschově	9	2	2	2	4	1	1	2	23
832 - obstaravatelské služby	235	74	65	28	90	35	236	44	807
850 - ubytovací služby	33	14	11	36	16	25	24	23	182
852 - smlouva zprostředkovatelská	399	115	49	72	90	37	79	110	951
853 - přepravní služby - osobní přeprava	256	867	103	9	65	439	291	156	2186
855 - přepravní služby - nákladní přeprava	450	435	162	20	114	247	393	382	2203
861 - spory z půjček (peněžní ústavy)	2838	2898	1396	607	1081	1146	1126	878	11970
863 - spory z půjček (jiné právnické osoby)	454	3277	1144	669	1216	1257	2037	1371	11425
866 - úhrada za dodávku elektrické energie a plynu	5018	2940	1110	3279	5620	2808	2952	6366	30313
867 - úhrada za dodávku vody (stočné)	95	199	110	205	240	132	262	131	1374
868 - Spory z neaplacení telefonních poplatků	819	263	223	194	213	208	222	367	2509
869 - pojistné smlouvy - placení pojistného	9883	9024	4890	8199	11223	7393	10326	11957	72895
872 - pojistné smlouvy - plnění z pojistné události	549	196	75	199	211	173	153	232	1788
873 - ostatní smlouvy z pojištění	170	9	6	3	7	9	44	16	264
875 - spory z půjček mezi fyzickými osobami	404	529	283	380	433	483	633	750	3895
882 - výměna	2	0	0	1	0	0	0	0	3
883 - darování	22	13	7	13	10	18	21	16	120
884 - smlouva o sdružení	5	0	0	3	2	2	3	15	30
893 - dědění majetku - neplatnost závětí	18	8	0	3	15	5	15	12	76
894 - dědění majetku - vydání dědictví oprávněnému dědici	14	5	6	7	9	2	13	4	60
895 - ostatní spory z dědického práva	54	34	10	18	35	35	35	31	252
897 - ostatní spory podle občanského zákoníku	2266	1366	1056	564	1615	1486	2126	2223	12702
Celkem skupina	26171	24499	11554	16162	24534	17413	23182	26824	170339

Přehled o pravomocných rozhodnutích soudů v občanskoprávních věcech podle druhů sporů

Krajské a okresní soudy - počet věcí (spisů)

	Praha	stč	JČ	ZČ	sč	vč	JM	SM	ČR
Celkem skupina	1253	1230	515	801	1057	1031	2128	1849	9864
Jiná práva upravená občanským zákoníkem									
801 - práva na ochranu osobnosti	204	46	3	40	54	30	110	81	568
802 - zajištění závazků (smluvní pokuta, ručení apod.)	726	697	128	1394	2036	481	830	637	6929
805 - prodej v obchodě - odpovědnost za vady prodané věci	47	11	7	8	6	7	42	11	139
806 - prodej v obchodě - spory o zaplacení kupní ceny	120	769	8	77	33	35	66	85	1193
807 - prodej v obchodě - jiné spory	22	18	0	2	3	3	4	11	63
808 - půjčování věcí - vrácení	124	14	9	72	33	38	16	14	320
809 - půjčování věcí - spory o zaplacení půjčového	79	51	14	55	137	23	97	30	486
810 - půjčování věcí - jiné spory	28	20	5	12	20	30	13	14	142
811 - zhotovení věcí na zakázku - odpovědnost za vady zhotovené věci	15	2	2	1	0	5	11	4	40
812 - zhotovení věcí na zakázku - jiné spory	60	43	7	4	6	14	12	16	162
820 - oprava úprava věcí - odpovědnost za vady	10	2	3	2	4	2	9	6	38
822 - oprava a úprava věcí - jiné spory	77	71	15	18	24	42	20	39	306
823 - kupní smlouva a spory s ní souvisejí	946	1325	936	704	1199	1025	1118	1339	8592
825 - spory ze smluv o dílo	462	529	367	327	249	334	531	332	3131
826 - spory ze smluv příkazních obecně	43	31	25	161	38	48	62	13	421
827 - příkazní smlouva - obstarání věcí	21	8	8	17	44	22	13	17	150
828 - příkazní smlouva - obstarání prodeje věcí	12	5	1	2	12	3	13	5	53
829 - jednateřství bez příkazu	9	0	1	0	2	0	1	0	13
830 - spory ze smluv o úschově	12	1	0	2	5	1	7	2	30
832 - obstaravatelské služby	276	184	135	104	221	32	314	102	1368
850 - ubytovací služby	44	14	7	41	29	29	42	60	266
852 - smlouva zprostředkovatelská	295	167	52	51	111	42	246	182	1146
853 - přepravní služby - osobní přeprava	577	559	9	273	14	1087	460	288	3267
855 - přepravní služby - nákladní přeprava	796	887	275	43	171	273	661	500	3606
861 - spory z půjček (peněžní ústavy)	5408	4750	1747	569	1680	1892	1624	758	18428
863 - spory z půjček (jiné právnické osoby)	1047	4815	1686	1124	1976	1648	2647	858	15801
866 - úhrada za dodávku elektrické energie a plynu	5741	4514	2260	5242	8980	4187	6819	7536	45279
867 - úhrada za dodávku vody (stočné)	98	295	147	312	364	156	427	166	1965
868 - Spory z neaplacení telefonních poplatků	344	519	270	205	484	287	454	547	3110
869 - pojistné smlouvy - placení pojistného	9737	12426	7136	10332	14242	10283	14344	15863	94363
872 - pojistné smlouvy - plnění z pojistné události	534	270	66	183	249	137	184	190	1813
873 - ostatní smlouvy z pojištění	168	48	13	13	40	19	31	29	361
875 - spory z půjček mezi fyzickými osobami	516	624	431	500	570	564	859	956	5020
882 - výměna	0	0	0	0	1	0	0	0	1
883 - darování	14	23	6	18	12	11	32	27	143
884 - smlouva o sdružení	3	1	4	4	0	2	3	2	19
893 - dědění majetku - neplatnost závětí	14	5	1	3	4	4	17	6	54
894 - dědění majetku - vydání dědictví oprávněnému dědici	9	2	2	2	4	5	5	6	35
895 - ostatní spory z dědického práva	59	30	12	29	54	27	50	42	303
897 - ostatní spory podle občanského zákoníku	3329	3245	1177	903	2187	2020	2858	3669	19388
Celkem skupina	32026	37021	16975	22849	35298	24848	35052	34443	238512

Rejstřík D : Okresní soudy
Datum od/do: 01.01.2008 / 31.12.2008
Vypočteno: 11.01.2009

		VC	SM	JM	JC	ZC	SJC	SC	Praha	Celkem	
Nevyřizeno koncem minulého období		1	7420	11178	11915	2393	4307	7031	6723	7777	58744
Obživo		2	31	141	51	9	17	37	18	37	341
Celkem zapadno do rejstříku		3	16256	23899	28133	9018	10692	16106	14694	15100	133897
Celkem nový nápad		4	16241	23885	28124	9015	10692	16101	14692	15026	133776
Vyřizeno celkem		6	16700	24458	28760	9106	10630	16086	14808	15277	136525
v tom:	N zastavením (§ 175N/1,2 o.s.f.)	6	4462	9881	7858	2496	3322	4199	5303	4103	41624
	R schválení dohody mezi dědici a věřiteli	7	28	1	14	1	3	6	3	2	58
	V1 potvrzením nabytí dědictví	8	2070	2518	3371	1132	1349	2243	1706	3123	17512
	V2 schválením dohody o vypořádání dědictví	9	9623	11494	16326	5194	6696	8711	7056	7176	71275
	V3 potvrzení dědictví podle otdických podílů	10	99	190	393	130	78	189	221	254	1524
	O připsání dědictví státu (§462 OZ)	11	130	140	235	62	58	123	99	249	1096
	L likvidaci dědictví	12	20	42	40	11	14	16	12	5	160
	P postoupením jinému soudu	13	43	14	162	21	23	26	26	159	474
	J jinak	14	225	178	361	59	88	603	82	206	1802
v tom:	do 3 měsíců	15	6259	8710	10791	5564	3959	5987	5242	4941	51453
	přes 3 měsíce do 6 měsíců	16	6025	8764	10859	2691	4010	5813	5383	5846	49391
	přes 6 měsíců do 1 roku	17	3032	4595	5351	609	1969	3049	2793	3014	24412
	přes 1 rok do 3 let	18	1167	2166	1587	215	636	1111	940	1292	9114
	přes 3 roky do 5 let	19	180	169	161	22	39	119	103	130	923
	přes 5 let do 7 let	20	26	42	10	5	12	6	21	40	162
	přes 7 let	21	11	12	1	0	5	1	26	14	70
Nevyřizeno celkem		22	6992	10747	11331	2311	4387	7083	6925	7569	57345
z toho: přerušeno		23	34	36	166	15	17	34	64	158	524
v tom:	do 3 měsíců	24	3382	5014	5429	1612	2220	3265	3109	3170	27211
	přes 3 měsíce do 6 měsíců	25	1523	2537	2532	366	999	1513	1567	1642	12579
	přes 6 měsíců do 1 roku	26	1025	1810	1854	176	659	1215	1082	1250	9071
	přes 1 rok do 3 let	27	776	1140	1160	130	408	881	879	1083	6457
	přes 3 roky do 5 let	28	176	174	215	20	67	130	172	233	1187
	přes 5 let do 7 let	29	42	45	66	3	16	41	64	85	362
	přes 7 let	30	58	27	75	4	18	38	52	106	378
Právozně nekončeno celkem		31	1757	2742	3047	744	1172	1988	1395	2463	15308
v tom:	u soudu I. stupně	32	1747	2715	3001	741	1165	1981	1370	2449	15169
	u odvolacího soudu	33	10	27	46	3	7	7	25	14	139

CSLAV dne 11.01.2009

Rejstřík D : Okresní soudy
Datum od/do: 01.01.2009 / 31.12.2009
Vypočteno: 10.01.2010

		Praha	SJC	JC	ZC	SC	VC	JM	SM	Celkem	
Nevyřizeno koncem minulého období		1	7569	7083	2311	4387	6925	11333	10749	57345	
Obživo celkem		2	997	1048	680	554	995	1347	2265	1749	9636
z toho: dodatečné projednání dědictví		3	676	601	536	360	945	1222	1822	1495	7657
Celkem zapadno do rejstříku		4	14644	15444	8548	10234	13607	15128	26567	22523	126695
Celkem nový nápad		5	14580	15434	8548	10234	13603	15118	26554	22516	126577
z toho: nový zápis věci (původní rejstřík uzavřen - § 161a odst. 6 VWR)		6	252	437	270	44	405	985	2107	910	5410
Vyřizeno celkem		7	13790	13638	9123	9742	13814	15669	26326	24832	126834
v tom:	N zastavením (§ 175N/1,2 o.s.f.)	8	3576	3802	2473	3126	5206	4432	7581	9834	40030
	R schválení dohody mezi dědici a věřiteli	9	2	2	0	51	1	15	6	7	83
	V1 potvrzením nabytí dědictví	10	2705	1818	1179	1180	1656	1807	2915	2438	15698
	V2 schválením dohody o vypořádání dědictví	11	5948	7010	5172	5072	6596	8979	14102	11855	64734
	V3 potvrzení dědictví podle otdických podílů	12	225	107	123	81	180	111	325	189	1341
	O připsání dědictví státu (§462 OZ)	13	234	99	53	53	94	106	189	94	912
	L likvidaci dědictví	14	6	6	9	12	9	14	30	17	102
	P postoupením jinému soudu	15	150	27	23	23	25	29	177	31	485
	J jinak	16	955	667	91	144	47	176	1002	367	3449
v tom:	do 3 měsíců	17	4060	4612	5644	3434	4662	5869	9275	8590	45145
	přes 3 měsíce do 6 měsíců	18	5476	4965	2667	3767	5378	5828	10038	9674	47813
	přes 6 měsíců do 1 roku	19	2931	2872	617	1932	2801	2884	5265	4790	24092
	přes 1 rok do 3 let	20	1162	974	182	565	882	940	1641	1624	7970
	přes 3 roky do 5 let	21	128	87	11	31	62	127	87	132	665
	přes 5 let do 7 let	22	26	7	1	9	17	16	15	14	105
	přes 7 let	23	7	1	1	4	12	5	8	43	
Nevyřizeno celkem		24	9358	10035	2416	5425	7709	7788	13826	10182	66739
z toho: přerušeno		25	168	32	7	11	53	25	163	28	484
v tom:	do 3 měsíců	26	3345	3787	1642	2406	3170	3513	6271	5401	29534
	přes 3 měsíce do 6 měsíců	27	2009	2323	401	1223	1701	1634	3170	2044	14505
	přes 6 měsíců do 1 roku	28	1995	2325	218	1093	1396	1479	2456	1458	12430
	přes 1 rok do 3 let	29	1499	1300	127	561	1067	882	1482	1034	7952
	přes 3 roky do 5 let	30	295	196	19	92	240	177	296	167	1442
	přes 5 let do 7 let	31	104	67	6	23	72	45	101	48	470
	přes 7 let	32	111	37	3	28	63	54	80	30	406
Neprávozně vyřizeno celkem		33	716	148	105	114	115	514	532	329	2573
v tom:	u soudu I. stupně	34	681	140	101	109	95	508	493	311	2438
	u odvolacího soudu	35	35	8	4	5	20	6	39	18	135

CSLAV dne 10.01.2010

Rejstřík D : Okresní soudy
 Datum od/do: 01.01.2010 / 31.12.2010
 Vypočteno: 07.01.2011

		Praha	SR	JC	ZC	SC	VC	JM	SM	Celkem
Nevyřizováno koncem minulého období	1	9350	10034	2416	5427	7710	7757	13027	10174	66734
Obživo celkem	2	1396	1245	649	794	1327	1500	2696	2267	12129
z toho: dodatečně projednáni dědictví	3	1017	672	691	639	1289	1540	2405	1993	10145
Celkem započato do rejstříku	4	14452	15204	8775	10011	13539	14737	25926	22442	125068
Celkem nový nápad	5	14426	15186	8773	10007	13536	14773	25811	22442	124937
z toho: nový zápis vklad (původní rejstřík uzavřen - § 161a odst. 6 VKřJ)	6	132	377	327	56	537	1126	1848	1042	5447
Vyřizováno celkem	7	16251	17433	9693	11107	14634	17034	30773	26952	142577
v tom:										
N zastavením (§ 175h/1,2 o.s.u.)	8	3716	4898	2612	3522	5613	4966	8896	10469	44962
R schválení dohody mezi dědici a věřiteli	9	3	13	2	5	3	19	6	6	59
V1 potvrzením nabýti dědictví	10	2617	2541	1294	1405	1791	2063	3492	2426	17818
V2 schválení dohody o vypořádání dědictví	11	6203	3069	5460	5716	7099	9479	15103	11561	70590
V3 potvrzením dědictví podle dědických podílů	12	236	195	152	56	167	106	343	263	1463
O případným dědictví státní (§462 OZ)	13	196	81	67	49	100	105	259	137	960
L likvidaci dědictví	14	6	13	17	12	16	16	66	49	252
P poskytnutím jménu soudu	15	153	26	17	24	15	27	171	36	471
J jinak	16	2024	347	62	318	108	237	1844	632	6460
v tom:										
do 3 měsíců	17	3666	3650	6407	3352	4264	6362	10266	9912	47763
přes 3 měsíce do 6 měsíců	18	6163	6890	2411	4269	6767	5633	11162	9794	61269
přes 6 měsíců do 1 roku	19	4136	5744	695	2679	3286	3533	6786	4333	30961
přes 1 rok do 3 let	20	1857	1963	190	677	1326	1432	2317	1468	11468
přes 3 roky do 5 let	21	162	124	13	39	141	107	179	122	666
přes 5 let do 7 let	22	44	23	6	7	31	31	48	26	213
přes 7 let	23	24	7	1	4	19	8	7	7	77
Nevyřizováno celkem	24	8917	9033	2546	6121	7742	7116	11526	9336	61136
z toho: přerušeno	25	137	26	17	8	47	22	102	14	372
v tom:										
do 3 měsíců	26	3607	3462	1762	2362	3215	3491	5867	5028	26964
přes 3 měsíce do 6 měsíců	27	1817	1919	276	1040	1680	1422	2264	1815	12212
přes 6 měsíců do 1 roku	28	1576	1860	169	901	1297	1151	1793	1269	9066
přes 1 rok do 3 let	29	1400	1439	101	451	1196	807	1224	999	7769
přes 3 roky do 5 let	30	298	258	15	127	220	145	206	142	1360
přes 5 let do 7 let	31	112	70	8	43	86	60	80	45	603
přes 7 let	32	116	56	5	17	67	40	72	36	412
Nepravomocně vyřizované celkem	33	323	153	90	70	73	163	489	273	1634
v tom:										
u soudu I. stupně	34	289	147	69	67	66	164	459	267	1526
u odvolacího soudu	35	34	6	2	3	16	9	30	6	108

CSLAV dne 07.01.2011

Příloha č. 3

Protokol o předběžném šetření v dědickém řízení.

Zdroj: http://notar-praha.com/docs/Protokol_PS.doc, ze dne 28.11.2011

Pozn.: Údaje v protokole jsou fiktivní.

Spisová značka 26 D 1288/2007

Nd 184/2007

P R O T O K O L **o předběžném šetření**

sepsaný _____, pověřenou _____, notářkou se sídlem v Praze, pověřenou dle ust. § 38 o.s.ř. Obvodním soudem pro Prahu 6 projednáním dědictví, dne _____ v její kanceláři na adrese Praha 6, Kafkova 605/16

ve věci řízení o dědictví po **Janu Čížkovi, r.č. 410505/2143, posledně bytem Praha 6 Břevnov, Hošťálkova 1234/67, zemř. 23.11.2007 bez zanechání závěti.**

Jednání bylo zahájeno v 10,00 hodin.

Na předvolání se dostavili:

Jméno a příjmení: **Anna Králová**

Rodné číslo, popřípadě datum narození: **711111/0001**

Trvalé bydliště: **Praha 6, Novákova 15**

Adresa k doručování: **dtto**

Vztah k zůstaviteli: **dcera**

Totožnost zjištěna z občanského průkazu č. **TS 202020**

Telefon: +420 569 569 569

Přítomná účastnice byla poučena, že se ve smyslu ustanovení § 15a a n. o.s.ř. má právo vyjádřit k osobě soudní komisařky Mgr. Janě Večerníkové, která má podle rozvrhu věc projednat a rozhodnout, že rozvrh práce každého roku je veřejně přístupný a že každý má právo do něho u soudu nahlédnout a učinit si z něj výpisy nebo opisy. Dále mají účastníci právo vyjádřit se k osobám pracovníků, pověřených Mgr. Janou Večerníkovou provádět dílčí jednotlivé úkony v této dědické věci.

Přítomná prohlašuje, že danému poučení rozumí a námítku podjatosti nevznáší.

Po seznámení s předmětem výslechu uvedl (a,i,y):

I. Údaje o zůstaviteli:

Jméno a příjmení (včetně, předchozích příjmení): **Jan Čížek**

Datum úmrtí: **1.1.2000**

Bydliště v době smrti: **Praha 6 Břevnov, Hošťálkova 1234/67**

Rodné číslo, popřípadě datum narození: **455212/0003**

Státní občanství: **ČR**

Stav: **vdova**

II. Manželka zůstavitele (*registrovaný partner*): zemřela 28.10.1985

Datum uzavření manželství (*registrovaného partnerství*) se zůstavitelem: ---

Event. datum rozvodu manželství: ----

Bylo vypořádáno společné jmění manželů (bezpodílové spoluvlastnictví manželů): ---

III. Děti zůstavitele, včetně dětí z jiných manželství a dětí narozených mimo manželství, popřípadě další potomci zůstavitele:

- 1) dcera Anna Králová, vdaná, 2 děti**
- 2) syn Alois Čížek, bytem Horní Rokytnice, Jánského 15, rozvedený, nar. 6.9.1968, zemřel 25.4.1995 - 1 nezletilé dítě – vnučka Michaela Čížková, nar. 15.9.1988, bytem Horní Rokytnice, Jánského 15**

IV. Rodiče zůstavitele: předemřeli

- otec:

- matka:

V. Osoby, které žily se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před její smrtí ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na zůstavitelku: **žil s dcerou a její rodinou/ žil sám**

VI. Sourozenci zůstavitele, popřípadě jejich děti (neteře, synovci):

1. **sestra Michaela Nováková, posledně bytem Uherské Hradiště, K Vinohradu 150, narozena 29.2.1929, zemřela v roce 1999, 2 děti**
2. **bratr Miloslav Čížek, nar. 15.1.1930, bytem Most, Mostecká 1600, 5 dětí**

VII. Prarodiče zůstavitele, popřípadě jejich děti: **zemřeli**

- rodiče otce zůstavitele, popřípadě jejich děti:
- rodiče matky zůstavitele, popřípadě jejich děti:

VIII. Údaje o závěti zůstavitele: **nezanechal**

Datum pořízení závěti: --

Osoby povolané závětí k dědění: ----

IX. Údaje o listině zůstavitele o vydědění: **nezanechal**

Datum pořízení listiny:

Vyděděné osoby:

X. Údaje o majetku zůstavitele:

1. nemovitosti a byty nebo nebytové prostory ve vlastnictví (údaje podle aktuálního stavu v katastru nemovitostí, nabývací titul, velikost spoluvlastnického podílu, velikost bytu nebo nebytového prostoru apod.):
 - **bytová jednotka č. 1234/21 v osobním vlastnictví, zapsaná na listu vlastnictví č. 152, katastrální území Břevnov,**
 - **rekreační chata v Řevnicích, zapsaná na listu vlastnictví č. 5, katastrální území Řevnice,**
 - **pozemky získané v restituci zapsané na listu vlastnictví č. 89, katastrální území Bosňany**
2. vkladní knížky, vkladní listy a jiné podobné formy vkladů (název a adresa banky nebo jiného peněžního ústavu a číslo vkladu):
 - **vkladní knížka u Poštovní spořitelny, č. 159963**
 - **vkladní knížka u České spořitelny, č. 258741, pobočka Praha 7**
3. běžné účty, vkladové účty a jiné podobné formy účtů (název a adresa banky nebo jiného peněžního ústavu a číslo účtu):
 - **sporožirový účet vedený u České spořitelny, a.s., č. 000000-00225599/0800, pobočka Praha 5, Štefánikova 17**

- **devizový účet vedený u Komerční banky, a.s., č. 19-1500210223/0100, pobočka Praha 10,**
 - **stavební spoření vedené u Modré pyramidy, č. smlouvy 22664488,**
 - **penzijní připojištění Kooperativa, a.s., č. smlouvy 75758475 – nebyla určena osoba, které náleží odbytné**
4. věci uložené v bance (název a adresa banky, číslo schránky, údaje o osobě, která měla spolu se zůstavitelem dispoziční oprávnění ke schránce, údaje o držiteli klíče od schránky, údaje o obsahu schránky apod.):
- **bezpečnostní schránka v Komerční bance, a.s., na pobočce Praha 10 (uloženy šperky a písemnosti)**
5. motorová vozidla, včetně přívěsů a návěsů (výrobní značka, státní poznávací značka, rok výroby apod.):
- **osobní automobil Škoda 120L, SPZ: AD 20-01, barva červený, rok výroby 1981,**
 - **přívěsný vozík, SPZ: AO 11-01, rok výroby 1981, typ AT 100,**
 - **karavan,**
 - **traktor, typ TA Zetor, SPZ: TA 01-02, rok výroby 1972**
 - **motocykl zn. Honda CBR 600, reg. zn. a rok výroby - bude doplněno**
6. členství v bytovém družstvu (obchodní firma družstva, IČ, sídlo):
- **členská práva a povinnosti v bytovém družstvu SDB Krátká, včetně práva nájmu k bytu č. 5, na adrese Praha 4, Krátká 16**
7. akcie (listinné, zaknihované nebo imobilizované - jejich označení a počet):
- **akcie z kuponové privatizace**
8. směnky, šeky a další cenné papíry s výjimkou akcií (jejich označení a počet):
- **podílové listy vedené u Investiční společnosti České spořitelny, a.s. (Sporobond),**
 - **podílové listy u společnosti První investiční, a.s.**
 - **podílové listy u IKS Globální**
 - **povodňové dluhopisy**

9. účast v obchodních společnostech (s výjimkou akciové společnosti) a členství v jiných družstvech než bytových (obchodní firma společnosti nebo družstva, IČ, sídlo, velikost obchodního podílu apod.): - obchodní společnosti, v nichž zůstavitel byl jediným společníkem:

- **společník v obchodní společnosti Alfa, s.r.o., IČ: 7887788, se sídlem V.P.Čkalova 20, Praha 6 – podíl ve výši 37%**

10. podnik (označení podniku, místo podnikání, předmět podnikání):

- **živnostenský list na jméno Jan Čížek, předmět podnikání: zprostředkování obchodu a služeb, činnost podnikatelských, organizačních a ekonomických poradců činnost**
- **příjmy z podnájmu družstevního bytu**

11. pohledávky (správně vyplacený důchod, údaje o dlužníkovi, důvodu a výši pohledávky):

- **půjčka ve výši 15.000,-Kč panu Martinu Novákovi, bytem Praha 6, V.P.Čkalova 20**
- **nevypplacený důchod (pohledávka za Českou správou sociálního zabezpečení)**

12. hotovost (výše, současný držitel, popřípadě místo jejího uložení):

- **finanční částka ve výši 400,-Kč uložena v depozitu nemocnice**

13. zbraně a střelivo (jejich popis a množství, současný držitel, popřípadě místo jejich uložení):

- **pistole zn. Brown 308 a 30 nábojnic, uloženo u Policie ČR pod č. protokolu 321/2007**

14. ostatní movité věci (jejich popis, současný držitel, popřípadě místo jejich uložení):

- **zlatý prsten uloženy v bezpečnostní schránce**

15. další majetek (př. hrobové místo, sbírky, jeho označení, současný držitel, popřípadě místo, kde se nachází):

- **hrobové místo na hřbitově U Matěje,**
- **okénko v kolumbáriu na hřbitově U Matěje**
- **hrobka na hřbitově na Malvazinkách**

16. nábytek a ostatní bytové zařízení (druh stáří, příp. stupeň opotřebení):

- **nábytek – běžný, sektorový do 4 místností, lednice r. výroby 1998, televizor Sony r. výroby 1990**

17. zařízení rekreačního objektu: **běžné, bez hodnoty**

18. šatstvo, obuv, prádlo: **běžné**

XI. Náklady pohřbu zůstavitele (kdo pohřeb vypravil(a), výše nákladů):

- **vypravitel pohřbu – dcera Anna Králová**
- **faktura – 20.000,-Kč**
- **pohřebné (5.000,-Kč) bylo vyplaceno**

XII. Dluhy zůstavitele (údaje o věřiteli, důvodu a výši dluhu apod.):

- **pohledávka Finančního úřadu pro Prahu 6 z titulu nezaplacené daně z nemovitosti**
- **pohledávka Finančního úřadu pro Prahu 6 z titulu nezaplacené daně z pronájmu, živnosti**

XIII. Osoby vhodné k ustanovení opatrovníkem účastníkům dědického řízení, kteří nejsou procesně způsobilí a nemají zákonného zástupce, popřípadě jejichž zákonný zástupce je nemůže v řízení zastupovat:

zákonná zástupkyně – matka vnučky Michaely Čížkové

XIV. Zda je potřebné ustanovit správce dědictví, v jakém rozsahu a označení osoby vhodné a ochotné vykonávat funkci správce dědictví:
ne

XV. Zda předvolaný(á), který(á) se postaral(a) o pohřeb zůstavitele, souhlasí s tím, aby mu (jí) - v případě, že řízení o dědictví bude zastaveno podle § 175h odst.2 o.s.ř. - byl vydán majetek nepatrné hodnoty: -----

XVI. Další údaje:

Zde se uvedou údaje o tom, kdo z dědiců obstará znalecký posudek o obvyklé ceně nemovitostí, popř. sdělení realitní kanceláře o ceně nemovitostí, jaký bude další postup v dědickém řízení a jaké údaje je třeba ještě doplnit notáři.

Jednání bylo ukončeno v 10,30 hod.

Protokol byl přečten a schválen.